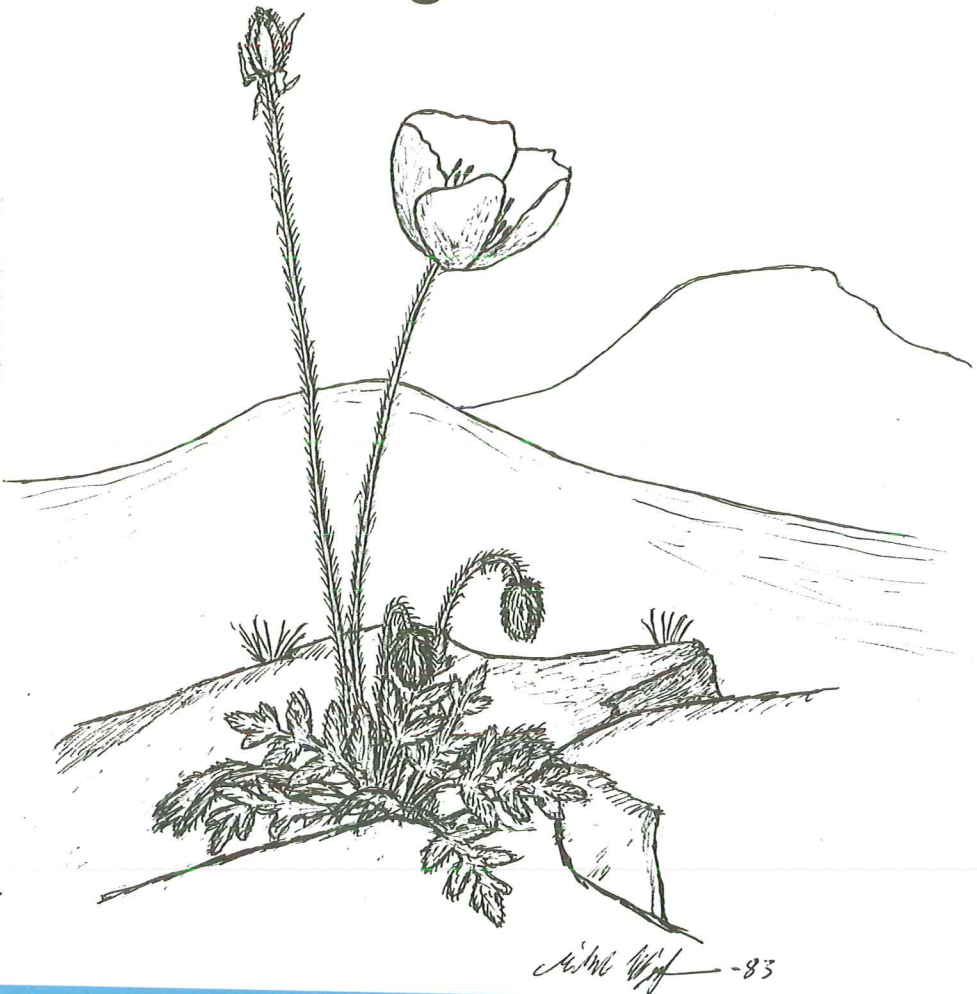

Lunds Botaniska Förening

MEDLEMSBLAD 1982

LUNDS BOTANISKA FÖRENING 1983

Adress: Botaniska Museet, Ö. Vallgatan 18, 223 61 Lund
Postgiro; 8 35 22 - 3, 222 39 Lund

Styrelse;

Ordförande Sven Snogerup, 046/123755, arb. 046/109558

Sekreterare Lars Fröberg, Tornavägen 3:743, 223 63 Lund, 046/129116

Programsekreterare, vt 1983 Jan Thomas Johansson, därefter vakant.

Övriga ledamöter: Henrik Johansson, Göran Mattiasson, Hilde Nybom,
Harald Perby, Bengt Örneberg, Kjell-Arne Olsson, John Kraft.

Funktionärer:

Kassör Gustav Malmer, Trumpetaregränd 14, 222 39 Lund, 046/131520

Sexmästare Thomas Landström, Ö. Vallgatan 20, 223 61 Lund

Redaktör Mikael Wigforss

Resesekreterare Margareta Johansson

Arkivarie Thomas Karlsson

Distributör Sven Snogerup/Botaniska Museet

Revisorer: ordinarie C. G. Forsberg och Helge Rickman,

suppleanter Lennart Engstrand och Bengt Bentzer

Floravårdsgruppen:

Ordförande Jan Th. Johansson

Övriga ledamöter Jan Friheden, Sven Jönsson, John Kraft, Mikael Wigforss,
Håkan Wittzell.

LUNDS BOTANISKA FÖRENINGIS MEDLEMSBLAD

Redaktör och ansvarig utgivare Mikael Wigforss

Manuskript sänds till

Mikael Wigforss

Ö. Vallgatan 51:614

223 61 Lund

Främre omslagsbilden: *Papaver radicum* ssp *ovatilobum*, tecknad av Mikael Wigforss. Denna *Papaver* är endemisk i Sydnorge och sågs under föreningens Norge-exkursion.

Bakre omslagsbilden: *Epipactis palustris*, *Listera ovata* och *Equisetum variegatum* från Käglinge ränna. Teckning av John Kraft.

Lunds Botaniska Förening utgav ett medlemsblad under åren 1970-1975. Bladet utkom med ett till två nummer per år och innehöll huvudsakligen sammandrag av föreningens verksamhet, samt kortare botaniska uppsatser (främst växtfynd och beskrivningar av botaniskt intressanta områden). De exemplar som finns kvar av denna utgivning kan erhållas gratis av föreningens medlemmar, för övriga uttas en avgift av 5 kr/häfte. Se upprop längst bak i detta häfte.

Mången medlem beklagade säkert att utgivningen upphörde och till och från har en återupptagen utgivning dryftats. Hösten 1981 beslutade föreningen att åter utge ett medlemsblad, med början 1982. Som redaktör och ansvarig utgivare erbjöd sig Mikael Wigforss.

Det återuppståndna medlemsbladet planeras att ha i stort sett samma inriktning som det tidigare bladet. Detta innebär att medlemsbladet huvudsakligen skall belysa föreningens verksamhet och utgöra ett forum för debatt som rör denna. Inte minst viktigt är en fortlöpande presentation av floravårdsgruppens arbete, något som förhoppningsvis bör leda till ökat intresse för gruppens göromål. (Tyvärr hann inte floravårdsgruppen sammanställa någon artikel till detta häfte, men en mera fyllig rapport planeras till nästa nummer). Dessutom är det meningen att bladet skall innehålla kortare botaniska uppsatser som huvudsakligen är av lokalt intresse. Botaniska arbeten, vilka bedöms ha mera allmänt intresse, bör istället publiceras i någon större vetenskaplig publikation.

Medlemsbladet beräknas utkomma med ett till två nummer per år, beroende på mängden material som inkommer. Sidantalet kommer självfallet att variera, men det är meningen att varje nummer skall innehålla ungefär 20 - 30 sidor. Formatet blir A5 och tryckningen sker i offsett.

Det är min förhoppning att föreningens medlemmar skall finna det nya medlemsbladet tilltalande. Jag tar gärna emot synpunkter på såväl innehåll som utformning.

Mikael Wigforss, redaktör

SAMMANDRAG AV LBF's SAMMANKOMSTER 1982.

Lördagen den 16 januari: En vandring i Botans växthus med Lennart Engstrand. Bl a beskådades Kakao, som har blommor sittande direkt på stammen och vars frukter efter jäsning ger kakaopulvret; Papaya (melonträd) är tvåbyggare och kan sätta frukt utan befruktning; Fiskstjärtspalm som finns i SO-Asien kan tap-pas på saft som efter jäsning ger arrac; insektsätande Kannrankor (fam Nepentha-ceae) beskådades också. De fångar djuren i kannliknande bildningar i bladspetsar-na; Sockerrör kommer troligen från Nya Guinea, men började odlas i Västindien. Slutligen fick deltagarna se och smaka på diverse Citrusfrukter: Pompelemus an-ses vid korsning med Apelsin ge upphov till Grapefrukt; Citron kan odlas i kru-chor, varvid den får små frukter utan smak och kallas för Tahitiapelsin; det när-stående släktet Focunella skiljer sig från Citrus genom att endast ha fyra klyf-tor. Korsar man dessa erhålles Calamandin med sura frukter.

Fredagen den 19 februari: Fytokrom -- från molekylsystem till ekosystem av Christer Sundqvist. Fytokrom har ett stort spektrum av olika påverkan hos väx-terna, bl a stam- och blad tillväxt, frögroning, blombildning och bildning av det violetta färgämnet antocyanin. Vid belysning med rött ljus övergår fytokrom från inaktiv till aktiv form vilken i sin tur påverkar olika tillväxthor-mon, som ger den yttre verkan. I solljus, där fytokrom verkar, får växten korta internodier och stor bladyta, medan verkan är den motsatta i skuggan, där det röda ljuset ej tränger igenom ovanliggande bladverk. Dessutom fungerar ej frögroning i skugga p g a att fytokromet där är inaktivt.

Fredagen den 19 mars: Natur och naturvård på Hawaii av Anders Larsson. Föredragshållaren berättade om sin vistelse på Hilo (ögruppens största ö) i samband med en studieresa om nationalparker. Ögruppen är av vulkaniskt ursprung och bl a besöktes en Caldera (dvs en krater med ihopsjunkna topp). Dessutom visades skogsbildande trädörmbunkar. Dock är skogsvegetation något man nästan endast hittar i nationalparkerna. En vanligare vegetationstyp är grässlätter med Andropogon som dominerande gräs, där den nästan utdöda Hawaiiigåsen finns. Hawaii har ett rikt fågelliv med många endemiska och utrotningshotade arter som t ex olika Honungskrypare. Dock har européerna infört bl a getter, grisar och råttor som äter upp ursprunglig natur. Slutligen omtalades Pou Noah, en helig plats där människor som brutit mot religiösa lagar kunde finna en fristad.

Fredagen den 16 april: Floran i Halland av Kjell Georgsson och Gösta Mjörnman. Föredragshållarna inledde med en kort historik. Bl a har 1700-tals botanister gjort växtförteckningar över landskapet. Elias Fries skrev Flora Hallandica på

1800-talet och 1924 utkom en hallandsflora av Ahlvgren. 1978 tog Nils Gustav Nilsson initiativet att starta en inventering med samma metodik som smålandsinventeringen. Slutligen visades en sekvens växtbilder med sydliga arter som Genista anglica, G tinctoria, G germanica, Lycopodium tristachyum och Epipactis atrorubra (nålginst, färgginst, tysk ginst, cypresslumner och kal knipprot); nordliga arter som Mertensia maritima, Glaucium flavum, Sedum anglicum och Viscaria alpina (ostronört, strandvallmo, engelsk fetknopp och fjällnejlika); arter med utbredningslucka i centrala Halland såsom Luzula congesta, Alnus incana och Betula nana (hedfryle, gråal och dvärgbjörk); samt en del roliga fynd som Sonchus palustris, Botrychium multifidum, Leucorchis albida och Juncus capitatus (strandtistel, höstlåsbräken, vityxne och huvudtåg).

Fredagen den 14 maj: En sommar på Kong Karls land i Ymerexpeditionens regi av Ingvar Kärnefelt. Föredragshållaren hade under expeditionen sommaren 1980 studerat lavar och övriga växter på Kong Karls land, som ligger SO om Spetsbergen. Expeditionen firade samtidigt 100-års jubileet av Vegaexpeditionen som 1878--80 under Nordenskiöld's ledning gick igenom NO-passagen. 1898 ledde Nathorst en expedition till Spetsbergen då även Kong Karls land besöktes. Nuvarande resans ledare var prof Valter Schytt och amiral Bengt Lundvall. Kong Karls land består av avlagringar från jura och krita, innehållande bassaltgångar rika på växtfossil. Bl a hade de sett förkislad Larix (lärk) som fanns kvar sedan Nathorsts besök. Dessutom kunde man se Ranunculus sulphureus, R hyperboreus, Papaver dahlianum (både vit- och gulblommiga), Cerastium regelii, Pedicularis hirsuta och Alopecurus alpinus av de 35 funna kärlväxtarterna (polarismörblomma, jordranunkel, spetsbergsvallmo, polararv, fjällspira och polarkavle). Av lavar sågs bl a Cladonia rangiferina, Xanthoria elegans, Neuropogon sulphureus (bipolär art), Umbilicariaarterna decussata och hyperborea, samt Sphagnum fimbriatum och Andrea sp (grå renlav, praktlav, -tuschlavar, vitmossa och svartmossa). Slutligen visades en sekvens bilder av isbjörnar som nosade utanför stugan, Kong Karls land är ju mycket rikt på isbjörnar och benämnes även "isbjörnarnas vagg".

Fredagen den 17 september: Skogsvegetation och skogsflora på Nya Zeeland av Leif Tibell. Nya Zeeland består av mycket skiftande natur med såväl regnskogar och snöklädda fjäll som betade grässtäpper. Öarna skiljde sig från urkontinenten Gondwanaland för ca 80 miljoner år sedan och har därefter genomgått stora geologiska och klimatologiska förändringar. Detta har medfört ett försvinnande av många arter och antalet kärlväxter är idag omkring 2000. Floran innehåller 81% endemiska arter, men endast 10% endemiska släkten. Människans ankomst till öarna har medfört stora förändringar. Den inhemska befolkningen utrotade Moafågeln och därefter har européer kommit och håller nu på att avskoga öarna genom virkesavverkning. Bl a har jätteträdet Kauri som förr fanns i stora arealer numera blivit en stor sällsynthet.

Fredagen den 22 oktober: Ljugarafton. Traditionsenligt vid Ljugarafton visades bilder från när och fjärran, bl a Smålandsinventeringen, Gotland, SBF's exkursion i Dalsland, Västnorge, föreningens exkursion i Norge, Danmark och Island. Bland växtarterna märktes: Clematis sibirica, Poa stricta, Sedum villosum, Athyrium crenatum och Cystopteris sudetica från Norge (ryssklematis, knutshögröe, klibbig fetknopp, ryssbräken och sudetbräken); Dactylorhiza praetermissa, D. purpurella och Bassia hirsuta från Danmark (pricknycklar, strandnycklar och luddmålla); Dactylorhiza islandica och Platanthera hyperborea från Island (islandsnycklar och grönländsyxne); samt Geranium bohemicum och G lanuginosum från Småland (svedjenäva och brandnäva). Pressade växter från Småland visades också

Fredagen den 19 november: Skånska sjöar och deras vegetation av Sven Jensen. Skåne har över 200 sjöar (dvs vattensamlingar större än 5 ha) och de flesta ligger i norr. Sjöarna kan indelas i grunda slättsjöar, djupa bergssjöar och myromgivande sjöar. Det största problemet idag är igenväxningen av slättsjöarna, vilket beror på en kombination av förorening, sjösänkningarna under 1800-talet, upphörning av betet och försurningen. Igenväxningen gynnar arter som Lemna minor och Spirodela polyrrhiza (liten andmat och stor andmat), vilka idag är betydligt vanligare i norr, medan missgynnade arter såsom Lobelia dortmanna och Littorella uniflora (notblomster och strandpryl) har idag starkt gått tillbaka. Därefter visades exempel på arter i eutrofa (näringsrika) sjöar såsom Iris pseudacorus, Hydrocharis morsus ranae, Epilobium hirsutum, Scirpus lacustris och Cicuta virosa (gul svärdsliilja, dyblad, rosendunört, sjösäv och sprängört). Mesotrofa (intermediära) sjöar kunde uppvisa bl a Alisma plantago aquatica, Calla palustris och Potamogeton natans (krandssvalting, missne och gäddnate). Slutligen de oligotrofa (näringsfattiga) sjöarna var omgivna av Myrica gale-snår (pors), samt hade glösa bestånd av Carex rostrata och Equisetum fluviatile (flaskstarr och dyfräken) samt undervattensvegetation av Lobelia och Littorella. Man kan dessutom särskilja dyiga brunvattensjöar med gungflystrand och Carex lasiocarpa (trådstarr) ofta förekommande, samt sandiga eller grusiga klarvattensjöar med tydlig strand och Carex rostrata istället för lasiocarpa.

Lördagen den 18 december: Flora och vegetation i Kenya av Lars Fröberg. Föredragshållaren hade rest i Kenya sommaren 1981. Första anhalten var Mt Kenya som är drygt 5000 m högt. Berget är uppdelat i tydliga vegetationszoner med bambuskog upp till 3000 m. Därövanför finns Hagenia—Podocarpus—Hypericumskog (Rosaceae—gymnosperm—johannesörtsläktet), och ovanför den ligger alpina zonen. På över 4000 m finner man trädformade Senecio och Lobeliaarter (korsört och notblomstersläktena), och dessutom buskformade Helichrysumarter (släktingar till

hedblomster). Därefter besöktes Masai Mara national park, angränsande till serengetislätten, med lejon, noshörningar, zebror, gnuer, giraffer, elefanter och många andra djur. Den alkaliska Nakurusjön med flamingoes och många andra fåglar besöktes också. Sedan visades bilder från Amboseli national park med utsikt mot Kilimanjaro, och Tsavo national park som är berömt för alla sina elefanter. Apbrödsträdet (fam. Bombacaceae) som också finns där blir hårt åtgånget av elefanterna. Slutligen besöktes kusten med bilder av Indiska oceanen, mangroveträsk och olika ryggradslösa djur från havsreven.

Lars Fröberg
Tornavägen 3: 743
223 63 Lund

EXKURSIONEN TILL ÖLAND 29 - 31 MAJ 1982

Efter c:a 10 år var det åter dags att förlägga vårexkursionen till Öland. Nya medlemmar har tillkommit och många ville återuppliva minnen från Öland. Dryga 25-talet ställde upp, merparten från Skåne, men representanter både från Kungälv och Stockholm kunde räknas in. Särskilt glädjande var att Gustav och Dagmar Sandberg från Kalix hade möjlighet att komma med; Gustav, tidigare mångårig medlem, har efter pensionen bosatt sig i Kalix. Det stora flertalet var inkvarterade på Turistföreningens vandrarhem, Ölands Skogsby. Hyra buss i dagens läge är ett dyrbart företag, varför samåkning i 10-12 bilar skulle ske. Redan här må påpekas att detta skedde på ett föredömligt sätt. Ingen kom bort, allt klaffade perfekt.

Samling skedde dagen före pingstaftonen. Vi kom därigenom att ha två hela dagar, varav den första skulle ägnas södra Öland, den andra norra Öland och förmiddagen, den tredje dagen till valfria exkursioner.

Det första exkursionsmålet var Kalkstad by, som ligger ett par kilometer från Ölands Skogsby. Byn är belägen alldeles i norra kanten av Stora Alvaret. På vägen dit kunde vid vägkanten Ölands tre alm-arter, skogsalm, lundalm, vresalm (Ulmus glabra, Ulmus carpinifolia, Ulmus laevis) demonstreras, varvid man fick ge akt på särskilt frukterna och även bladformen som lämpliga karaktäristika. En närliggande åker innehöll rikligt med glansveronika (Veronica polita); på mellanöland rätt vanligt åkerogräs. Ytterligare några 100 meter österut går Stora Alvaret över i gräsmark, som hyser ett flertal typiska ölandsväxter, vilka här skulle föra för långt att ta upp. Dock är jag övertygad, att inte mycket gick

deltagarna förbi. Här skulle i första hand visas grönyxne (Coeloglossum viride), som just börjat blomma och var lika svår som vanligt att finna, särskilt innan man vant ögonen vid den; då finns den överallt, så även i år. Ett något fuktigare parti kunde uppvisa dvärgviol (Viola pumila), som på Öland är allmän. Den visar stor benägenhet att hybridisera med ett flertal släktingar storviolen (Viola elatior), ängsviol (Viola canina), strandviol (Viola persicifolia). Just vid denna lokal har tidigare hybriderna (Viola pumila x canina) varit sedd. Av det material vi såg, vågade emellertid ingen säga något bestämt.

I höjd med avtagsvägen till Eriksöre traskade vi ut till några moränkullar några 100 meter från landsvägen. Dessa är kända för en enorm blomsterprakt, där Adam och Eva, Sankt Pers nycklar och göknycklar (Dactylorhiza sambucina, Orchis mascula, Orchis morio) blandade med storvuxna gullvivor (Primula veris) nästan får besökaren att tappa andan. Adam och Eva förekommer i ett flertal färgvarianter: gult - laxrosa - mörkrött. Uppgift finns att detta skulle bero på hybridisering mellan de gula och röda färgvariationerna. Sankt Pers nycklar liksom även göknycklarna, uppträder med albinoformer. Ett par skarpsynta deltagare fann en något egendomlig Orchis mascula med vissa karaktärer påminnande om Orchis morio. Denna hybrid är känd från Gotland, men ej från Öland. En del intermediära karaktärer fanns, bl a var stjälkens hålighet betydligt mindre än den hos Orchis morio; Orchis mascula har en massiv stjälk. Exemplaren fotograferades och ett av dem pressades. Ännu har inga rapporter inkommit rörande den eventuella hybriderna.

Mellan Vickleby och Resmo finns en utmärkt P-plats. Här kan man inom några få meters radie demonstrera ett flertal ölandsspecialiteter: gulkrönill, fältvedel, bergsskrabba, alvarmalört (Coronilla emerus, Oxytropis campestris, Globularia vulgaris, Artemisia laciniata). Och så skedde. Alla blomnade utom alvarmalörten, som på malörterns manér ej blommar förrän i augusti. Arten anses som endem för Öland, men som vanligt går åsikterna isär. Närliggande arter finns enligt uppgift i Sibirien. Dessutom är den helt otjänlig som brännvinskrydda. Bladverket är mycker sirligt och vackert.

Vid Resmo går en väg över Stora Alvaret. På ömse sidor av denna finns gott om vätar kring vilka dvärgkämpar (Plantago tenuiflora) brukar stå tät som skäggstubb. Så icke i år! Det var länge sedan jag sett något så renrakat. Någon vecka tidigare hade jag funnit c:a 10 knappt centimeterstora exemplar, vilka jag markerat med tändstickor. Nu fanns varken tändstickor eller dvärgkämpar. Men, 25 par ögon ser mer än ett par, varför det inte dröjde länge förrän arten var återfunnen och vederbörligen särskild från dess ständige ledsagare mustippan (Myosurus minimus). Rykten cirkulerar: mången högt aktad botanist skall ha lämnat Öland med mustippan på näthinna, förnöjd över att ha sett de så berömda dvärgkämparna. Rykten skall man inte tro på!

Albrunna lund, som blev vårt sydligaste mål, är känt för sin vackra vårflora, men mera för stora förekomster av våradonis (Adonis vernalis) - känd i norra Europa bara på Öland och Gotland. Arten förekommer spridd på öppna platser och ängsmark inne i lunden och på gräsmark väster om lunden. Östra delen av lunden begränsas av en stenmur å vars östra sida är torr alvarmark, på den västra tät lundvegetation. Denna knivskarpa gräns gör ett förunderligt intryck. Utöver lundens skönhet och behag fanns så här års intet att bli upphetsad över. Blekarv (Stellaria apetala), demonstrerades inom ett rätt begränsat område. Och så intogs medhavd lunch.

Efter en rejäl måltid skall man helst vila något; så icke idag. Som efterrätt skulle Sveriges sorgligaste ört förevisas. Detta skedde på vägen mot öns östra sida, närmare bestämt vid Pilekulla. Här fanns stora bestånd av sorgörten (Hesperis tristis). I Sverige känd blott från Öland och att betrakta som adventiv. Finns på åtskilliga ställen kring Degerhamn och N. Möckleby. Det stora flertalet konstaterade genast, att den inte blommade. Den stod i sitt yppersta flor! Blommornas unket gulgröna färg med små bruna fläckar gör att den ser ut som om den sagt godnatt för en vecka sedan.

Vid Seby gravfält i Segerstads sn gjordes ett lite extra uppehåll. Bengt Nilsson hade där tidigare sett östkustary (Cerastium subtetrandrum). Så här års är den överblommad och torr, vilket försvårar bestämningen. Men intet motsade, att det kunde varit arten ifråga. Coeloglossum viride fanns här i två exemplar, även dessa fynd av Bengt Nilsson. Åke Lundqvist glädde sig mycket: arten är känd från socknen, men ej sedd på mycket länge.

I Triberga by några kilometer norr om Hulterstad kan man - om man vet var avtaget är - på slingriga vägar komma en bra bit ut på alvaret söder om Gösslunda. Här finns en mängd olika alvarstyper: gräsalvar, tokbuskalvar, grusalvar samt karstalvar, för att nämna några exempel. Följaktligen finns här också allt vad alvaret kan bjuda på i fråga om speciella arter. Ölandssolvändan (Helianthemum oelandicum) blommade som bäst, slankstarren (Carex flacca) finner man överallt i de mest skilda biotoper, såpörten (Gypsophila fastigiata) hade just börjat blomma litet försiktigt. I karsten fanns klipplök (Allium lineare), ännu ej i blom men med sina stora knoppar karakteristiskt nedböjda. Tyvärr är jag rädd, att alla ej fick se de fyra Asplenium-arter, som finns inom bekvämt räckhåll: svartbräken, grönbräken, gaffelbräken och murruta (Asplenium trichomanes, A. viride, A. septentrionale och A. ruta-muraria). Kalkbräken (Gymnocarpium robertianum) fanns också i ett par grunda sprickor.

Tacksamt avböjdes att göra bekantskap med välsk krassing (Lepidium draba), varför alla åkte var och en till sig att begrunda dagens upplevelser.

Pingstdagen var reserverad för norra Öland, vilket inte hindrade att vi hann se en hel del på mellanöland längs efter östra kustvägen. Dagens första exkursionsmål blev alvarmark av olika typ söder Vället i Sandby sn. Alvarkösan (Apera interrupta) stod ljusgrön med sin penselliknande vippa i det tunna jordlagret där kalkstenen går i dagen. Krutbrännaren (Orchis ustulata), vars blommor ser ut som pepparkaksgubbar stod litet här och där på gräsälvaret. Vårfingerört (Potentilla crantzii) med sin brandgula fläck vid blombasen återfanns med viss möda; eljest vanligare på södra delen av Öland. För carexintresserade kunde hybriden mellan sandstarr och ölandsstarr (Carex arenaria x ligERICA) demonstreras. Öster om vägen i en sandig åker blommade luddvicker (Vicia villosa); litet senare på året finns där åkerklätt (Agrostemma githago) och råglösta (Bromus secalinus).

Östra vägen går på den sk östra landborgen, som egentligen är Ancylovallen. Här finns gott om sandtag. I ett sådant fanns sandglim (Silene conica), sandtimotej (Phleum arenarium), gråfingerört (Potentilla arenaria) och mycket annat. Strax söder Runstens kyrka är gräskullarna täckta av trubbstarr och ölandsstarr (Carex obtusata, Carex ligERICA). Backfingerört (Potentilla collina) och fältsippa (Pulsatilla pratensis) med fyllda blommor mest liknande små rakborstar blandade med normalexemplar, väckte glad uppmärksamhet.

Någon kilometer väster om Himmelsberga hembygdsgård i Långlöts sn finns en åker där man alltjämt varje år finner nålkörvel (Scandix pecten veneris), på Öland numera bara känd från ett par ställen.

Nästa uppehåll gjordes vid Djurstads torp i höjd med Petgårde träsk. Här finns i stora mängder på båda sidor vägen tovsippa (Anemone sylvestris), nu i sitt yppersta flor. Lunchen intogs av de flesta på Sandviks kvarn, som har en ypperlig restaurang, Ölandspecialiteten lufsa, som är mycket godare än den låter intogs. Som efterrätt serverades kransborre (Marubium vulgare). Tidigare allmän på Öland, nu känd från 3-4 lokaler. Var helt borta under ett par decennier.

Strax söder Byerums Sandvik förevisade gotlandsmåran (Galium rotundifolium) och inte på vilken lokal som helst utan på dess primärlokal för Öland. Detta visste jag inte då; Ake Lundqvist kunde meddela mig detta senare. Han hade tydligen då aldrig sett denna lokal och gladdes över att den alltjämt fanns. Slutstationen för dagen var den vackra Byerums-bukten med en magnifik sandstrand. När jag åkte var många redan på väg att bada. Strandvial (Lathyrus maritimus) fanns där också.

Om inte hela så nästan hela sista exkursionsdagen finns beskriven i Sydsvenska Dagbladet av Bertil Widerbergs penna, och intet finns att tillägga. Dock var han inte med på den sista programpunkten som improviserades till Ekelunda-karsten. Den är inte bara utomordentligt vacker, utan innehåller det

mesta man kan begära att få se på alvaret. Här må blott nämnas gotlandsvändan (Fumana procumbens), som vi ej tidigare stött på. Jag kände att jag i dessa fagra nejder kunde lämna sällskapet, som snällt och utan protester fogat sig i detta digra program. De kunde här i lugn begrunda de så berömda linnéanska orden: "Ölands strand hade vi knappt rört, förrän vi märkte, att detta land var helt annorledes än de andra Sveriges provinser."

Bengt Lundgren, exkursionsledare
Stensövägen 9A
381 00 Kalmar

N O R G E - E X K U R S I O N 1 9 8 2 - 0 7 - 2 6 - 0 8 - 0 8

Denna exkursion var avpassad för deltagare med goda förkunskaper och ett våldsam samt floristiskt intresse. Som ledare fungerade Sven Snogerup, så långt hans egen anarkistiska inställning och deltagarnas vilda seder tillät detta.

1. DAGEN gjordes första stopp vid skalgrusbanken öster Uddevalla, tyvärr till stor del bortgrävd. I den rika torrängs- och öppenjords-floran glädde vi oss speciellt åt massförekomsten av Galeopsis angustifolia, och i brottets nedersta del påbörjade vi våra studier av skumma Carex av gruppen Distigmati-cae. På kvällen inventerades rätt grundligt strandängar vid Höisand. Där växte bl a C. paleacea och C. vacillans, och med hjälp av Molles sökstövlar fann vi även C. mackenziei.

2. DAGEN körde vi länge undan i frisk takt, dock med uppehåll för ett farofyllt kryssande av Plantago arenaria mitt i Oslo-trafiken. På eftermiddagen kom vi in i Gudbrandsdalen, och stannade vid en liten sidoravin på västsidan nedom Tretten. Vi kämpade oss upp genom hindrande ris och hö, bl a Cinna latifolia, tills vi vadade i jättebestånd av Cystopteris sudetica. Somliga deltagare hade nu gripits av sjuklig oro vid medvetandet att vi var i Clematis sibiricas bygd. Efter diverse intervjuer fick vi en vägvisare som ledde oss långt upp i skogen på östsidan. Och där växte den faktiskt, tämligen rikligt i planterade granar utan några chockerande följeväxter.

3. DAGEN inleddes med Athyrium crenatum -lokaler vid Kvam, retfullt lättåtkomlig. Sen studerades torrslänter i Gudbrandsdalen, med deras artrika blandning av torrängselement, öppenmarksarter och i sänkorna mer fuktängsbetoad vegetation. Vi kunde konstatera att denna vegetation är kulturbetingad och nu på många ställen snabbt växer igen till skog. Så fortsatte vi genom Otta-dalen till Vågå. Där beskådade vi de branta slänterna väster om Vågåmo, sydexponerade och med c. 350 mm årsnederbörd. Där såg vi bl a gott om båda våra vilda

Lappula-arter, Asplenium-arter, Sedum annuum, Verbascum thapsus, Cotoneaster integerrimus, Woodsia alpina och W. ilvensis. Sedan badstranden trots hindrande bestånd av Myricaria testats foro vi vidare till Lom där vi skulle övernatta 3 nätter.

4. DAGEN ägnades åt området kring Bövertun. Först besöktes den övre delen, på urbergsbetonat underlag, med mycket Athyrium distentifolium och Cryptogramma crispa, mer enstaka Ranunculus platanifolius och Polystichum lonchitis. Åt mångfalden av fjäll-Epilobium gladdes vi men distaherades något av deras formrikedom. Lyckades dock sortera ut de arter som får finnas. Sedan övergick vi till kalksluttningen N Bövertun, med bl a en vackert utbildad Dryas-vegetation. Här växer bl a massvis av Chamorchis alpina, Leuchorchis albida ssp. straminea, Coeloglossum viride, Epipactis atrorubens och Euphrasia salisburgensis. Den rara Braya linearis var detta vederstyggliga torrår ynkelig att skåda intill vägen nedom Dryas-ryggen. Men högre upp i sluttningen fann vi flera stora exemplar på ny rasgrus.

5. DAGEN körde vi upp till Juvasshytta på c. 1800 m vid Galdhöpiggen. Där kunde vi med måttliga vedermödor beskåda mellan- och hög-älpin vegetation, en kalvande jökel och annat högfjällsspektakel. På nervägen pulsades i myr och göl vid Raubergstulen på c 1000 m med bl a Galium trifidum som belöning. På väg hem gjorde vi ett chansstopp vid nylandningsmark vid älven Bövra, och där växte Sedum villosum, Arabis petraea jämte en del mera triviala ting.

6. DAGEN foro vi via Vågå och Vågårusti till Gudbrandsdalens översta del. Vi beskådade med vördnad den klassiska Carduus leiophyllus vid soptunnorna i Toftemo. Sedan inspekterade vi de enorma genomskurna sandlager som antyder att här nog varit en issjö. I sandslänterna växte C. maritima, i pölar nedanför Potamogeton filiformis. Inkvarterade oss i Dalholen för 4 nätter.

7. DAGEN ägnades åt att bestiga Knutshö, som helt motsvarade sitt rykte för att innehålla mycket hö. Vi ägnade oss åt att sortera Poa, varibland P. stricta (knutshörapp), och bekymrades också av en del Draba, Saxifraga och Phippisia, bland dem vi med varierande grad av övertygelse igenkände de rara Draba cacuminum och Phippisia concinna. På nedvägen passerade vi en torr rygg med Campanula uniflora och till vår glada överraskning även C. glacialis. Efter tröttsam risforcering kom vi t o m hem:

8. DAGEN inleddes vid Grimsbu, i de fina grus- och sand-markerna vid älven med nedspolade fjällväxter och älvgrusspecialister. Vi vadade bl a i C. bicolor, Salix daphnoides samt C. aquatilis och dess rysliga hybrider. Sen for vi bomveien genom Grimsdalen. Vi såg mera av älvgrusvegetation och nära älven Pedicularis sceptrum-carolinum. I pölar växte Ranunculus hyperboreus, i en uttorkande göl övertypiska C. juncella och i och kring

den senare ytterligare en rad mer eller mindre bestämbara Carex. Längre upp i dalen hann vi även klänga i en risig sydbrant på c. 1100 m med Cotoneaster, Daphne, Polygonatum verticillatum, Agropyron boreale, Polemonium coeruleum, fjällbrudar etc..

9, DAGEN promenerade vi om förmiddagen ovan Råtåsjö, där i en Dryas-hed fanns Luzula nivalis, rar men annars föga att se på. Eftermiddagen ägnades åt en seminostalgisk promenad längs och nedom Vårstigen, väl traktens mest klassiska lokal. Där finns ännu Papaver radicatum ssp. ovatilobum, Asplenium viride, Artemisia norvegica, Saxifraga adscendens, Erigeron politus och rekordstora fjällbrudar samt mycket mera fin fjällflora.

10, DAGEN lämnade vi Dovrefjell på väg ut mot kusten. På torget i Sundalsöra demonstrerades Erigeron eriocephalus under kvidanden från fanatiska insitukryssare. Snabbt växlade vegetationen från det torrare inlandet till atlantisk, fuktpräglad vegetation. I Öksendalen såg vi en fuktskog med rikliga inslag av Luzula silvatica, Thelypteris limbosperma och Blechnum spicant. Öster om Eidsvåg stannade vi i en mager, talldominerad fuktskog, med starka inslag av myr och en göl och en bäck. Här blomnade vild Digitalis, Euphrasia scotica, Hammarbya paludosa och Eleocharis mamillata ssp. austriaca. I Molde bosatte vi oss för två nätter.

11, DAGEN ägnades åt atlantisk fuktighet och atlantstränder. Hedarna är egentligen ganska artfattiga, men innehåller för oss exklusiva ting som den upp till manshöga C. binervis, Luzula congesta, Polygala serpyllifolia och Hypericum humifusum. På stränderna imponerades vi av de stora mängderna av blottlagd tång vid ebb, i driftzonen växte Mertensia maritima, långt ner på klippränder bl a Sedum anglicum. Några oftast som fjällväxter uppfattade arter uppträder här vid stranden, t ex Sedum roseum i Ramalina-zonen på exponerad strand och Alchemilla alpina nära strandzonen i skyddad vik.

12, DAGEN lämnade vi Molde med färja söderut. På den korta dagsetappen ingick ett viktigt stopp vid den marina fotbollsplanen i Helgestö. Här växte på strandängar och strandgrus en orgie av havs-Carexar, C. salina, C. paleacea, C. vacillans, C. mackenziei förutom mer triviala arter. På allmän begäran omkalibrerade Molle stövlarna och framtrampade även C. glareosa. Efter tidig inkvartering tog vi oss på eftermiddagen inåt Måndalen. Via en brant bomvei nåddes den oromarina skogsgränsen på ca 600 m. Här växte en gles björkskog med bl a mängder av Narthecium ossifragum, Carex spp., viden och Juncus bulbosus. I några småmyrar växte C. rariflora och C. livida. I steniga branta slänter söderut växte enorma mängder Athyrium distentifolium och Cryptogramma crispum.

13, DAGEN dominerades av körning med mest några utsiktsbetonade stopp. Dock lyckades vi i Gudbrandsdalen lokalisera Allium fistulosum. Den växte i stor mängd på ett jordtak, som sig bör ditplanterad av traditionellt material.

14. DAGEN hemkommo vi till Lund. Hur många växter vi sett på turen har ingen förmått precisera, bl a ligga ännu några Carex obestämda, av bristande kunskaper och tid. Men mycket lite blev kvar av vår önskelista.

Sven Snogerup, exkursionsledare
 Botaniska Museet
 Ö. Vallgatan 18
 223 61 Lund

EXKURSIONEN TILL NORRA HALLAND DEN 4-5 SEPTEMBER 1982

På förmiddagen lördagen den 4 september samlades ett 15-tal medlemmar från Lunds Botaniska Förening vid Tjolöholms slott för att därifrån starta sin exkursion i norra Halland.

Första exkursionsmål var Tjolöholmshalvön. Området genomkorsas av amfibolitstråk och är känt för sin rika lund- och strandängsflora (bl a inventerad av Örjan Nilsson på 1960-talet SBT 60 1966). Rundvandringen började i lundarna NO slottet i ösregn, vilket dock snart upphörde. Floran var ganska illa medfaren på g a den torra sommaren, men i mer eller mindre presentabelt skick kunde följande växter noteras: Millium effusum, Melica uniflora, Festuca gigantea, Poa chaxii, Luzula luzuloides, Polygonatum verticillatum, Lamium galeobdolon och den förvildade ormbunken Dennstaedia punctilobula (hässlebrodd, lundslok, långsvingel, parkgröe, vitfryle, kransrams, gulplister). Dessutom återfanns lokalen för Circea lutetiana (stor häxört). Bland vassbestånden SO slottet besågs Sonchus palustris (strandmolke), som nu finns på ytterligare några lokaler i Halland.

Efter en mindre kaffepaus fortsatte vi mot de norra strandängarna via Fasan-kullen. Här studerades bl a lokaler för Carex caespitosa, C. paleacea, och C. otrubae (tuvstarr, strandstarr, blankstarr). Vidare vandrade vi västerut mot Storeskog, där en av de få kvarvarande lokalerna för Euphrasia micrantha (ljungögontröst) passerades. På den smala strandängsremsan utefter den västra stranden noterades Scirpus setaceus, Centunculus minimus, Carex paleacea, Lotus tenuis, Radiola linoides och den ännu blommande Gentianella uliginosa (borstsäv, knutört, strandstarr, smalbladig käringtand, dvärglin, sumpgentiana). Aterfärden gick efter halvöns södra del. Här sågs bl a den i norra Halland numera tämligen allmänna Luzula congesta (hedfryle).

Efter återkomst till slottet åkte vi vidare till ett annat klassiskt exkursionsmål i norra Halland, nämligen naturreservatet längst ut på Ölmanshalvön.

Vi började med att studera några förtorkade blomstjälkar av Viscaria alpina (fjällnejlika). I närheten, vid en uttorkad damm, signalerade hösten sin ankomst på ett mera angenämt sätt med blommande Gentiana pneumonanthe (klockgentiana).

Vi gick från reservatet mot SO till Stenudden, där Hallands enda exemplar av Tilia platyphylla växer. Lokalen upptäcktes av Henning Weimarck under en exkursion för LBF i juni 1961. Trädet har alltså klarat sig i ytterligare 21 år i sitt utsatta läge vid stranden.

Med detta avslutades lördagens exkursionsdel för vidare färd mot Torrekulla vandrarhem i Mölndal, där en "trött" vandrarhemsvärd väntade (exkursioner tar ju alltid längre tid än beräknat).

Söndagens exkursion började med en kort mellanlandning i Sandsjöbacka naturreservat vid Högsered. Reservatet är mest känt för sina ljunghedar, men i området finns också snäckskalpåverkad växtlighet och några naturligt eutrofa sjöar, något som är mycket ovanligt i norra Halland.

Vidare bar det av till Särö Västerskog, vars främsta botaniska attraktion är den opåverkade kustskogen med sitt stora Taxus baccata-bestånd (idegran). Vi noterade här dessutom Stellaria holostea (buskstjärnblomma) och ett nyfynd av Euphorbia palustris (kärntörel). Nästa mål var Vallda Sandö som är mest känd för sina intressanta saltängar, vilka är utförligt beskrivna av Gillner 1960 i APhS 43. Vattenståndet i viken var nu tyvärr något högt, men vi kunde ändå se Limonium vulgare (blommande), Halimione pedunculata och Salicornia europaea (marrisp, saltmålla, glasört).

Efter kaffepausen fortsatte vi mot dagens huvudattraktion, Phyllitis scolopendrium-lokalen (hjordtung) vid Mönster på Onsalahalvöns södra del. Vi nådde lokalen, som är belägen i en klippspringa nära havet, efter ca 2 km vandring över bergen. På en holme i närheten exponerade sig några knobbsälar i solen. Förutom hjordtungan noterade vi Carex flacca, Artemisia maritima, Geranium sanguineum, Plantago coronopus (slankstarr, strandmalört, blodnäva, strandkämpar). På tillbakavägen fann vi en lokal för Rubus radula (raspbjörnbär) - den hittills enda kända i Halland.

Färden gick vidare via Hjälmfallen och Stensjöområdet (som speciellt på våren erbjuder en intressant lundflora) till Fjärås bräcka. Här gjorde vi en kort paus för att njuta av den vackra utsikten. Bräckan utgörs av en del av den sk Göteborgsmoränen, en israndbildning som tillkom för ca 12000 år sedan. Västsidan av åsen består mest av karga ljunghedar som nu håller på att restaureras. De östra delarna av åsen ner mot sjön Lyngern, som undgått skogsbruket, uppvisar en rik lundflora.

Vårt sista mål var Ramnaflog i Ölmevalla, som vi nådde efter ca 3 km vandring från motorvägsrastplatsen (under vars asfalt lokalen för Hypericum humifusum (dvärgjohannesört) är begravd). Vandringen gick genom ett storslaget vildmarkslandskap av en typ man inte väntar sig finna i Halland. Området består mest av vidsträckta fukthedar, mossmarker och kala berg, och har tidigare utgjort en fristad för Lycopodium tristachyum (cypresslummer). På den västra Kärringemossen fann vi alla tre arterna Drosera (sileshår). Drosera anglica (storsileshår) är sällsynt här i norra Halland. Själva Ramnaflog är ett brant sydberg vid vars fot en 12 m hög murgröna ståtar. En bit ifrån murgrönan beundrade vi Ligustrum vulgare (liguster) på landets sydligaste kända lokal. Exemplet var stort och livskraftigt, men tycktes inte ha satt någon frukt. Efter en snabb bestigning av berget, varifrån man har en god utsikt över nejden, återvände vi i kvällningen.

Så tackar jag för trevligt sällskap i markerna och hälsar alla botanister välkomna till landskapet för att delta i inventeringsarbetet med den nya Hallandsfloran!

Jan Kuylenstierna, exkursionsledare
Cypressvägen 7
430 33 Fjärsås

EXKURSIONEN TILL MELLERSTA BLEKINGE DEN 26 SEPTEMBER 1982

Exkursionens huvudtema var naturvård och som exkursionsledare fungerade Karin Brunnsberg och Hans Wachtmeister. Exkursionen inleddes i Blekinge naturrum, ett slags natur- och kulturmuseum med montrar över olika biotoper, växter och djur, samt dessutom en myrstack i genomskärning. Därefter åkte vi karavan till ett område vid barr- och lövskogsgränsen där man experimenterat med att låta skogen utvecklas utan mänsklig påverkan. Sedan kom vi till Tallet, som är ett barrskogsområde av urskogskaraktär. Hans Wachtmeister diskuterade här problemet med 5:3-skogarna. Detta är skogar som av skogsvårdsstyrelsen betraktas som värdelös skräpskog och som kan kalhuggas, men som egentligen kan vara ett stycke värdefull natur värt att avsättas som reservat eller liknande. Vi drog därefter norr-ut genom Listersjöns naturreservat och fick njuta av Blekinges största bokskog. Lunch intogs vid Listersjön, varvid Karin Brunnsberg informerade om länsstyrelsens arbete och kom in på frågor som den kraftiga försurningen i Blekinge. Utöver

sjöarna påverkar försurningen t ex skogarna mycket kraftigt. Sedan körde vi till Sachsiska Schweiz, det enda urskogsområdet i Blekinge, d v s ett område som överhuvudtaget ej direkt påverkats av människan. Ekursionen avslutades vid sjön Sännens norra strand, en av Blekinges få sjöar som inte påverkats av någon vattenståndsreglering och ledarna avtackades för en mycket givande dag med många intressanta och viktiga synpunkter på vår natur.

Lars Fröberg
Tornavägen 3:743
223 63 Lund

FLORAN I KÄGLINGE F D GRUSTAG

Käglinge är ett obetydligt samhälle som ligger ungefär 5 km SO Malmö. Alldeles väster om samhället ligger ett vidsträckt grusområde, vilket varit föremål för täktverksamhet i flera perioder. Numera har täkterna definitivt upphört och vissa återställningsåtgärder har vidtagits. Nyligen har det f d grustaget utlagts som ett rekreationsområde, där man har för avsikt att försöka bevara den värdefulla flora och fauna som ännu finns kvar.

Ansvarig för de naturvårdande åtgärderna i det f d grustaget är Malmö parkförvaltning och det är på deras uppdrag som jag inventerat kärllväxtfloran i området. Inventeringsområdet är ung 70 ha stort och dess utbredning framgår ur fig. 1. Nedanstående uppsats upgör en något omarbetad version av denna inventering. Originalmanuskriptet finns tillgängligt på Malmö parkförvaltning (Kraft 1982).

Metodik och nomenklatur

Inventeringen gjordes under 1981 och 1982, då området besöktes fyra gånger under vardera sommaren. Området har indelats i 10 sektioner enligt fig 1 och floran inventerats i varje delområde för sig. Samtliga kärllväxtarter, även förvildade trädgårdsväxter, har medtagits. Resultatet framgår ur tab 1, där samtliga iakttagna kärllväxters förekomst i de olika delområdena redovisats i en 5-gradig skala. I denna skala anger 1 att arten är sällsynt (ett eller några få exemplar), och 5 att den är mycket talrik, samt siffrorna 2 till 3 ungefärliga mellanlägen. Nomenklaturen följer Hansen (1981).

Historisk återblick

Det skånska landskapet gavs en utförlig beskrivning av Linnaeus (sedermera Linné) under dennes Skånska Resa 1749 (publicerad 1751). Så här skildrar Linnaeus

landskapet mellan Malmö och Månstorp (texten inom parentes är mina anmärkningar): "Junius 19. Resan ifrån Malmö åt Trelleborg. Landet emellan Malmö och Trälleborg var det härligaste i världen och liknade merendels Flandern, ty det var en slätt utan berg, backar, stenar, floder, sjöar, trån eller buskar, /.../ Allt var denna tid betäckt med den härligaste säd av vinterråg och korn samt några trädesfält för mulbete. Det var märkvärdigt att se de många kor och hästar, de många får och vita gäss med svin kunna föda sig här på fälten, som så litet voro gräslupna, och där säd varit i fjöl. /.../ Här och där emellan fälten voro helt små fuktiga parker, som buro något gräs, och på dessa voro merendels pussar, där forna tider invånare uppgravit torv. /.../ Monorchis (=Herminium monorchis, honungsblomster) växte i stor myckenhet med sina små, gula och desmanslukande blomster på de sidlänta ängslappar ibland åkerfälten. /.../ Högste backar voro ett par backar, som låg jämte vägen på västra sidan då man reste mellan Malmö och Trälleborg, på vilka växte några örter, som sällan finns i Sverige utom Skåne, såsom: Scabiosa gottlandica (=Scabiosa columbaria, fältvädd), Alyssum fruticosum (=Berteroa incana, sandvita), Cerastium foliis lineari-lanceolatis /.../ (Cerastium arvense, fältarv), Schleranthus perennis, vitknavel växte allmänt på dessa sandiga backar.

Jag håller inte för otroligt, att det område som Linnaeus kallar "Högste backar" motsvarar det område som idag utgör Käglinge f d grustag. För detta talar bl a det faktum att 1700-talsvägen mellan Malmö och Månstorp passerade nuvarande Käglinge. Den dåtida vägsträckningen motsvarade nämligen i stort sett den nuvarande vägen. Vidare bör Kävlingeåsen ha utgjort en i landskapet hög och framträdande bildning innan den blev föremål för grustäkt under 1800-talets slut.

Områdets äldre historia har annars inte studerats mer ingående. Några fragmentariska uppgifter förtjäna emellertid att relateras. Den historiskt intressantaste delen av det f d grustaget är sannolikt belägen längst i norr (sektion 8 i fig 1). Här finns en gravhög från bronsåldern, vittnade om att Kävlingeåsen var kulturpåverkad redan då.

Under medeltiden är det troligt att en avrättningsplats fanns söder om den nuvarande bron över Risebergabäcken. Enligt en gammal karta fanns det nämligen ett vad här, som kallades "Galjevadet" och backarna öster om bäcken benämndes "Galjebacken" (jfr Frostin 1970). I sammanhanget kan det dessutom noteras, att de tre socknarna Glostorp, Lockarp och Oxie möts vid det gamla vadet och just i tresocken-gränserna brukade man under medeltiden ofta ha avrättningsplatser. Det finns däremot inga helt säkra spår efter någon avrättningsplats, bortsett från några skelett som hittats i närheten. Dessa skelett kan emellertid också härröra från någon pestkyrkogård eller dylikt. De första grustäkterna i Kävlingeåsen öppnades under 1800-talets slut, och från och med denna tid har jag försökt belysa områdets historia mer ingående.

I samband med byggandet av kontinentalbanan Malmö-Trelleborg i mitten på 1890-talet togs grus i norra delen av området, varvid ett transportspår utlades i den urgrävda rännan (Käglinge ränna). Gruset fraktades till Lockarp för vidare transport längs järnvägen. Sedan dess har grus tagits i backarna under olika perioder och under Malmös stora byggperiod under 1950-1960 och i början på 1970-talet gick grusbilarna i skytte trafik mellan Arrie-Käglinge och Malmö. Jag vet det av egen erfarenhet, eftersom jag bodde och var verksam på Fredriksberg under åren 1946-1969.

Under första hälften av 1960-talet inventerades floran i socknarna Glostorp och Lockarp av botanikstuderande Lennart Jeppson, samtidigt som jag inventerade socknarna Oxie och Törringe. Vi brukade gemensamt besöka våra gränsområden och det var då som Lennart Jeppson visade mig fyndet av smalfräken och kärrknipprot i Käglinge ränna. Sedan dess har jag då och då haft anledning titta på området.

Våren och hösten 1966 återställdes den del av området som då hörde till Oxie kommun med medel som utanordnades av dåvarande byggnadsnämndsordförande Gustaf Pålsson. Vi två fick i uppdrag att leda arbetet, som utfördes med en stor schaktmaskin, och som omfattade större delen av området norr om Källstorp svägen. Vår ambition var att göra det fruktansvärt sönderbökade, månländskapsliknande området till ett mjukt och böljande landskap, där den lilla rest som fanns kvar av grusåsen skulle sparas. Dessutom såg vi till att "rännan" bevarades i oförändrat skick. Alla nu kvarvarande "refugier" sparades för att därifrån få en spontan fröspridning av torrmarksväxterna. Allt näringsrikt material, som jord, fyllnadsmassor och annat bråte sänktes ordentligt under sand för att erhålla en mager mark som skulle passa en torrmarksvegetation.

Tyvärre revs så gott som hela vårt arbete upp när man i början av 1970-talet återigen tillät grustäkt. Det var inte nog med att man bökade igenom stora delar av det västra området, man förde även på en massa fyllnadsmaterial från rivnings-tomter och liknande.

Sedan man senare beslutat att förvandla hela området till rekreationsområde, har mycket skett som förändrat våra tidigare intentioner. Resterna av själva åsen har man i någon mån försökt återställa och Käglinge ränna har sparats. Även de trevliga groddammarna söder om Källstorp har bevarats och strax intill har en sandbrink iordningställt åt backsvälorna. Våren 1982 beboddes slänten av minst 10 svalpar. Det är min förhoppning att Käglinge f d grustag skall bevaras och med tiden finna sin egen profil. Det ursprungliga backiga, öppna beteslandskapet kommer inte tillbaka. Ett mera skogigt, med skiftande naturtyper präglat "vildparkslandskap", med skilda aktiviteter, som promenad, jogging eller hundrastning kan där emot tänkas. Dessutom kan området bli ett värdefullt exkursionsområde för skolorna i trakten.

Områdesbeskrivning

Käglinge f d grustag har indelats i 10 sektioner, vilka har begränsats av vägar stigar eller andra naturliga hinder. De olika sektionerna framgår ur fig 1. Nedan beskrivs naturförhållanden och flora i samtliga sektioner. I vissa av sektionerna ges också förslag till framtida skötsel mm.

Sektion 1. är det första området söder om Källstorpsvägen när man kommer från Käglinge. Delar av sektionen har sedan länge varit urgrävd och en del av ytorna har kvar något av den självläkt karaktär som fanns i området på 1960-talet. I branten mot Källstorpsvägen finns en del inplanterade träd och buskar, som alm, korgvide, syren och någon enstaka gran och tall. Kring industribyggnaden i söder finns en del förvildade kulturväxter som parksallat och uppländsk vallört (Lactuca macrophylla, Symphytum x upplandicum). I de centrala delarna av sektionen finns (fanns) rikligt med blåäld, färgkulla, krusskräppa, åker- och pigg-tistel, ängssyra, rallarros (mjölk), humlelusern, baldersbrå, stånds, palsternacka och getväppling (Echium vulgare, Anthemis tinctoria, Rumex crispus, Cirsium arvense, Carduus acanthoides, Rumex thyrsoiflorus, Chamaenerion angustifolium, Medicago lupulina, Tripleurospermum inodorum, Senecio jacobaea, Pastinaca sativa, Anthyllis vulneraria).

Sektion 2. utgörs av ett mindre område mellan sektion 1 och den äldre villabebyggelsen i sydvästra Käglinge. Jag har avskilt detta område därför att det dels är väl avgränsat från sektion 1 och dels hittills helt självläkt. Enligt Gustaf Pålsson, som ägt området, fanns här en betongfabrik 1945. Slänten mot bebyggelsen i öster är starkt kulturpåverkad genom att trädgårdsväxter kastats ut med annat avfall. Den södra delen har självläkt till en präktig grässvål, som tyvärr håller på att invaderas av knylhavre (Arrhenatherum elatius). I den lägsta delen står vatten under vinterhalvåret och även under regniga perioder sommartid. I den södra delen finns en förvildning av jätteslide och rosenvial (Polygonum sachalinense, Lathyrus latifolius). Nedanför slänten i nordväst finns en del krävande växter, som: brännässlor, stormåra, oxtunga, krustistel, gråbo, palsternacka, knylhavre, foderlost och jättestora plantor av ullig kardborre (Urtica dioica, Galium mollugo, Cynoglossum officinale, Carduus crispus, Artemisia vulgaris, Pastinaca sativa, Arrhenatherum elatius, Bromus inermis, Arctium tomentosum).

Sektion 3. är ett långsträckt område, som i öster gränsar till åker och i väster till Käglinge ränna. Området är på båda sidor tydligt avgränsat med höga jordvallar. Hela området hör till den äldsta grustakten och återställdes till sitt nuvarande skick 1966. Marken är så gott som helt självläkt och stora delar har invaderats av torrmarksväxter, som fanns i små refugier (sedan gammalt orörda ytor) och som sparades vid återställningen. Stora ytor är klädda med klöverarter

som har-, jord-, röd- och vitklöver, humlelusern, getväppling, puktörne, gul- och vitmåra, fetknopp, fältmalört, färgkulla, hedblomster, sandvita, vildmorötter, gråfibbla, stånds, femfingerört, harmynta och grådådra. (Trifolium arvense, T. campestre, T. pratense, T. repens, Medicago lupulina, Anthyllis vulneraria, Ononis repens, Galium verum, G. boreale, Sedum acre, Artemisia campestris, Anthemis tinctoria, Helichrysum arenarium, Berteroa incana, Daucus carota ssp carota, Hieracium pilosella, Senecio jacobaea, Potentilla argentea, Satureja acynos, Alyssum alyssoides). Kaninernas kraftsande håller delar av området öppna vilket gynnar ettåriga- och framförallt höstgroende arter vilka försvinner om grässvålen sluter sig helt. Deras betning har även betydelse.

En intressant nykomling i sektionen är läsbräken (Botrychium lunaria). Den fanns visserligen förr på den höga backen vid sektion 6 där den växte i den ursprungliga grässvålen. I den södra delen av den östra slänten finns några korgpilar och mitt i området några videbuskar och ett ungt aspbestånd. I den östra vallen finns ett stort bestånd med hybriden mellan fält- och silverarv (Cerastium arvense x tomentosum).

I detta bestånd samt i den västra vallen inplanterades sommaren 1981 ett 25-tal plantor ängssilja (Silaum silaus) som uppdragits med frö från dess enda kvarvarande spontana lokal i Ö. Vemmenhög. Efter förfrågan hos styrelsen för Lunds Botaniska Förening och Naturvårdsenheten på Länsstyrelsen i Malmö (Göran Mattiasson) beslöts att försöka återinföra arten inom områden där den enligt gamla florum tidigare har funnits. Då arten lever farligt i en gränsvall mellan två gårdar, ansågs det att den bör säkras genom denna inplantering. Tio plantor sattes dessutom på södra sidan av Granebacken vid Fredriksberg. Förutom ängssilja har jag på eget initiativ sått klintsnyltrot (Orobanche major) på tre ställen inom området. Klintsnyltrotten har sin närmaste spontana växtplats på östra kyrkogården i Malmö. Materialet togs från ön Ven. Sadden lyckades bra och vid ett besök där 1981 fanns ett 100-tal kraftiga individ. Jag tog då med mig tre fröståndare och satte ut dem i Käglingeområdet dels på sektion 3 i den södra delen av vallen närmast rännan, samt i sektion 9. På samtliga ställen fanns gott om väddklint, som är klintsnyltrotens viktigaste värdväxt. Om insadden har lyckats är ännu för tidigt att säga om, eftersom det tar minst två år innan man ser de första skotten av parasiten.

Det vore angeläget om sektionen betades något för att hålla stora gräs tillbaka. Speciellt oroande är expansionen av knylhavren, men även foderlösa och bergrör kan komma att utgöra problem om marken inte hävdas. Områdets buskruggar bör bevaras för att ge lite omväxling i torrstappen.

Sektion 4. omfattar det område som kallats Käglinge ränna, vilket jag tycker är ett bra och talande namn. Det är faktiskt en tydlig ränna mellan två jordvallar. Hela rännan har fuktig botten. Här började man, som tidigare nämnts, ta grus i samband med byggandet av kontinentalbanan Malmö-Trelleborg. Man tog grus ner till grundvattennivån och efterhand lades räls ut i rännans botten. Tack vare att rännan är så djup att den översvämmas under vinterhalvåret och även sommartid håller en tillfredsställande fuktighet, samt att grusmaterialet är kalkhaltigt, har det invandrat en intressant flora med bl a smalfräken (Equisetum variegatum). En orkide, som även brukar invadera sådana här konstgjorda biotoper är kärrknipproten (Epipactis palustris), som finns i stor mängd på flera ställen i rännan. Dessutom har tvåblad, ängs- och majnycklar (Listera ovata, Dactylorhiza incarnata ssp incarnata, D. majalis) invandrat. Tvåbladet har faktiskt blivit väldigt talrik i rännans södra del. Olika videarter har gjort sig hemmastadda här som: bind-, grå-, korg-, kryp- och rödvide (Salix aurita, S. cinerea, S. viminalis, S. repens, S. purpurea). Dessutom finns det gott om jolster och sälg (S. pentandra, S. caprea). Även björk och asp kommer i allt för talrik mängd på några ställen.

Rännan höll faktiskt på att växa igen till en mörk ogenomtränglig snårskog innan vi 1981, med hjälp av AMS-folk fick möjlighet att röja bort en massa buskar och mindre träd. Jag hade förmånen att få leda upprensningen och tror att vi lyckades bra med uppgiften. Rännan är nu ljus och växtvänlig för de örter som höll på att helt försvinna. Smalfräken, som jag inte kunde hitta ett enda skott av 1980, fanns sommaren 1982 återigen tämligen talrik på ett par av sina gamla ställen. Samma gäller orkidéerna som stortrivs och kommer att öka. Här gäller det emellertid att i fortsättningen hålla efter alla rotuppslag på de buskar och träd som har sågats ned. Om det görs ärligen, bör det kunna göras med en busklie eller lättare röjningsmaskin. Om en serie torra år skulle uppträda som i början på 1970-talet, kan man med några spadtåg dämna för vattenavrinningen i rännans norra del om man tycker att det blir för lite vatten under vinterhalvåret.

Sektion 5. är en smal remsa mellan rännan i öster och åsen i väster, den gränsar i söder till Källstorpsvägen. På 1960-talet fanns här fina refugier med torrmarksväxter, som jag var mycket noga med att spara vid återställningen 1966. I den södra delen fanns en vattenhåla som troligtvis hört till rännans södra del. Här fanns tidigare ett stort bestånd med kärrknipprot. Nu är hålan igenfylld och omkring den står några stora korgpilar.

Sektion 6. är ett stort område norr om Källstorp. Här är den högsta av backarna i det f.d. grustaget belägen. Det var här som det fanns en tämligen stor (något tunnland) grässvål kvar sedan före grustäkten. Här hittade jag de av Linnaeus

i Skånska resan uppgivna växterna från "Högste backar". Där fanns dessutom låsbräken, som dessbättre har återkommit på en självläkt yta i sektion 3.

När vi återställde området 1966 var jag alldeles särskilt rädd om den där gamla grässvålen, som jag tror var mycket gammal och troligen ursprunglig. Vi förde upp stora grusmassor för att om möjligt laga åsens västra sida. Den kom att i någonting erinra om den större, tidigare, åsen som måste ha dominerat landskapet. Vår förhoppning var att den ursprungliga floran i grässvålen skulle självläka de nya grusytorna.

Dessvärre kom all vår strävan på skam. I början på 1970-talet tilläts åter grustäkt och snart såg området ut som ett slagfält igen. Nu har man för all del försökt återskapa landskapsprofilen genom påförande av fyllningsmassor. Hela ytan är täckt med ett "kulturlager" av en blandning av rötslam, barkmull och sand, som besätts med handelsgräs. De roligaste växterna har varit de spontana förekomsterna av pig- och vägtistel och rallarros (mjölkört) (Carduus acanthoides, Cirsium vulgare, Chamaenerion angustifolium), som funnits i ganska stora mängder i ytor som dåligt slutit sig med gräsfrö. I gränsområdet mellan sektion 6 och 7 fanns 1981 en massförekomst av tomatplantor. Dessa kommer sannolikt från frö som via människan, vattenklosetterna, reningsverket och rötslammet hamnat här. Ett fantastiskt exempel på hur en del fröer kan utstå de mest skiftande öden från frukt till planta. Kring Källstorp finns en del kulturbåverkad ytor. Dels har det funnits en skyddsplantering av gråal (Alnus incana) i öster dels finns ett stort bestånd av uppländsk vallört (Symphytum x uplandicum).

Sektion 7, inklusive ställverket i sydväst är trivial. I öster är området av samma beskaffenhet som sektion 6. Stora delar av sektionen var 1982 övervuxen med fantastiska flor av baldersbrå, blåeld, klofibbla, piggtistel, kornvallmo, skatnäva och vårkorsört (Tripleurospermum inodorum, Echium vulgare, Crepis tectorum, Carduus acanthoides, Papaver rhoeas, Erodium cicutarium, Senecio vernalis). Tyvärr är dessa korta perioder i successionen (förändringen) övergående. För de flesta ser det kanske skräpigt ut, men för mig var det en upplevelse, nästan som Neptuni åkrar på Öland en del somrar.

Sektion 8, är kanske den historiskt intressantaste delen av det inventerade området. De historiska förhållandena har tidigare berörts.

Floristiskt är området tämligen ointressant eftersom det mesta är åkermark. Bronsåldershögen, som på sin tid låg inom trädgården till ett litet lantställe, var 1981 så gott som helt övervuxen med alm, fågelbär och fläder. Strax intill finns även ett stort stycke förvildade hallon. Efter det att högen frilagts från buskar och träd har till min glädje luktveckern (Vicia tenuifolia) återigen börjat frodas och blommade faktiskt ganska hyggligt sommaren 1982. Lukt-

vickern är en intressant växt eftersom den ofta växer på de sydvända delarna av ätتهögarna i trakten. Jag har sett den i såväl Lockarp som Oxie och även annorstädes i Malmötrakten just på bronsåldershögar. Det är kanske en relik från medeltida eller senmedeltida odlingslandskap med hedar och gamla grässvålar. Strax nordväst om högen finns ett stort bestånd med knölsyska och svalört (Stachys palustris, Ficaria verna). Kring huset finns dessutom en del kulturflyktingar som luktviol och knölklocka (Viola odorata, Campanula rapunculoides).

Sektion 9. är tillsammans med Käglinge ränna den intressantaste delen av området. Förutom de vidlyftiga dammarna, med sitt friska och för våra groddjur så lämpliga vatten, finns här stora ytor med artrika grässvålar. Dammarna har uppstått genom grustäkt ner till och under grundvattennivån och, så vitt jag vet, håller de vatten även under de allra torraste somrar. I dammarna finns inte mindre än nio av landets totalt elva groddjursarter. Dessutom hyser de branta slänterna mot dammarna en god förekomst av den fridlysta sandödlan.

Floristiskt är sektionen mycket omväxlande och rik. Kring vattensamlingarna finns en del buskridåer av framför allt korgvide (Salix viminalis), men det finns även en del jolster och gråvide (Salix pentandra, S. cinerea). Ute i dammarna finns bestånd med gäddnate, sjösäv, havssäv, bredkaveldun, knappsäv, och vass, (Potamogeton natans, Scirpus lacustris, S. maritimus, Typha latifolia, Eleocharis palustris, Phragmites australis). Här kan så småningom bli nödvändigt att gallra i de tätande videsnåren för att inte vattenytorna ska bli för beskuggade. Enligt Boris Berglund, som är vår förnämsta expert på groddjur, är det viktigt att grodornas lekvatten blir så fort uppvärmt som möjligt om våren, ty detta gynnar grodornas fortplantning. I den östligast, friliggande dammen finns en vidlyftig förökning av pepparrot, som här växer såväl på land som ute i vattnet. Det är en egendomlig syn att se pepparrotens blomma ute i vattnet. Här finns även den enda hittills sedda grodmöjan (Batrachium trichophyllum) i området. I norra strandkanten finns ett präktigt stånd med belladonna (Atropa belladonna). Den har troligtvis spritts hit med fåglar från Gustaf Pålssons kryddväxtträdgård i Käglinge.

I sydvästra hörnet av sektionen finns en relik grässvål kvar, som troligtvis är ursprunglig. Kanske detta är den floristiskt minst påverkade delen av hela området, bortsett från luktvickern på ätتهögen på sektion 8. Här finns nämligen flentimotej, brudbröd, fältvädd och mandelblom (Phleum phleoides, Filipendula vulgaris, Scabiosa columbaria, Saxifraga granulata). Atminstone de tre förnämsta arterna brukar höra till gamla grässvålar, som ätتهögar, ögöds-lade gräsbackar och hed/stäpprester. Förutom dessa gamla grässvålsindikatorer finns blå- och gullusern, skogsklöver, gul- och vitmåra, gråfingerört, åkervädd

puktörne, johannesört och berggröe (den vilda typen) (Medicago sativa, M. falcata, Trifolium medium, Galium verum, G. boreale, Potentilla argentea, Knautia arvensis, Ononis repens, Hypericum perforatum, Poa compressa). Tyvärr hotas det lilla området av knylhavren, som håller på att invadera och om inte bete sätts in här ganska snart är det risk för att den fina naturtypen helt kommer att förstöras.

Som tidigare nämnts, har inplanteringsförsök av klintsnyltrot (*Orobancha major*) även gjorts här i sektion 9. Fröstänglar av snyltrotten har utlagts väster om dammen och i den relikta grässvålen i sektionens sydvästra del. Materialet var även här från Ven.

Sektion 10. är i sin huvuddel ointressant ur floristisk synpunkt. Möjligen finns en liten relik bit i anslutning till förra sektionen i nordväst. Det mesta är annars avplanade grustäcker och övergiven åker. Ogräs dominerar stora ytor där skogsträd och buskar planterats. I den sydöstra delen har stora ytor planats av, som ska bli sportplaner.

Citerad litteratur

- Frostin, E. 1970: I oxens tecken. - Oxie härads hembygdsförenings årsskrift.
 Hansen. 1981: Dansk feltflora.
 Kraft, J. 1982: Floran i Käglinge rekreatiomsområde, Malmö kommun samt en återblick för området och trakten däromkring. - Stencilerad redogörelse. Förvaras på Malmö parkförvaltning.
 Linnaeus, C. 1751: Skånska Resan. På höga Öfverhetens Befallning förrättad 1749. - Den av Carl-Otto von Sydow redigerade upplagan som utkom på Wahlström & Widstrands förlag 1975.

John Kraft
 Oloftorpsvägen 18
 261 71 Landskrona

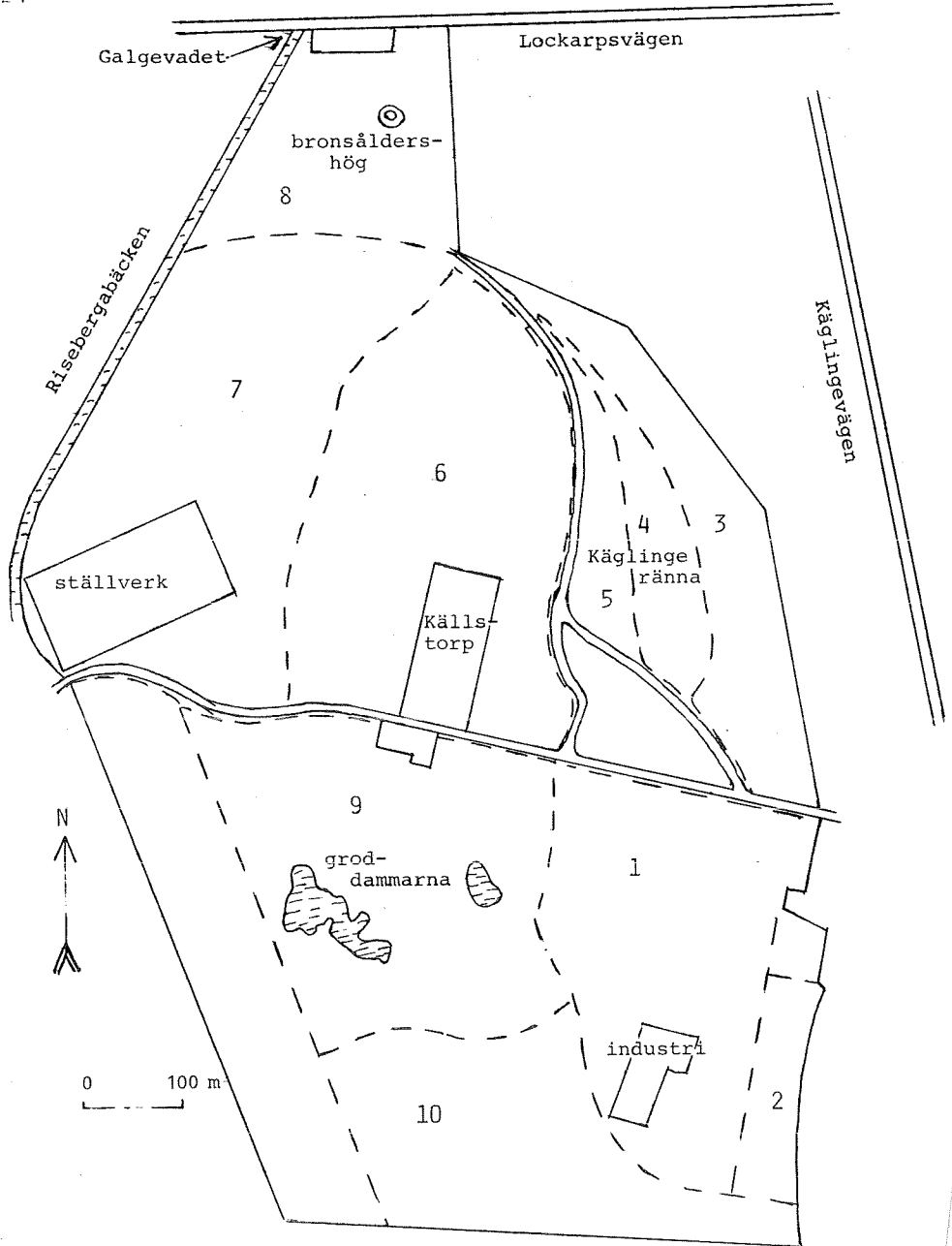

Fig. 1. Inventeringsområdet i Käglinge f d grustag. Siffrorna motsvarar sektioner b skrivna i texten.

Tab. 1. Artförteckning.

Alla arter har noterats, även odlade om de är förvildade i området.

Området har indelats i 10 sektioner (se fig 1), vilka har undersökts var för sig. Arternas frekvens har angivits i skalan 1-5, varvid 1 är sällsynt (ett eller några få exemplar), medan 5 anger att arten är mycket talrik. Siffrorna där emellan anger ungefärlig skala för hur talrik arten är.

Eftersom området är under ständig förändring kommer snabba kast i växternas förekomst att märkas. Uppgifterna avser endast åren 1981 och 1982.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Acer pseudoplatanus</i> , tysk lönn (förvildad)									1	
<i>Achillea millefolium</i> , röllika	5	3	3				3	2		
<i>Aegopodium podagraria</i> , kers, kirskaål		1	2			2		1		2
<i>Aethusa cynapium</i> ssp. <i>cynapium</i> , vildpersilja						1				
<i>Agrostis gigantea</i> , cynov	4	2	2				3			1
<i>A. stolonifera</i> , krypven	5	5	5	4						3
<i>A. tenuis</i> , rödven	5	5	5	3		4			3	1
<i>A. canina</i> , brunven				1					2	
<i>Aira praecox</i> , vartåtel			2							
<i>Alisma plantago-aquatica</i> , svalting				1					2	
<i>Allium cepa</i> , vanlig matlök (utkastad)		2								
<i>Alnus incana</i> , gråal (odlad och självsådd)						2			1	
<i>Alopecurus pratensis</i> , ångskavle			2						1	1
<i>Althea officinale</i> , stockros (förvildad)	1	1								
<i>Alyssum alyssoides</i> , grådådra	2		3		5				9	
<i>Amelanchier spicata</i> , häggmispel (självsådd)									1	
<i>Anagallis arvensis</i> , rödmire	1						2	2	1	2
<i>Anchusa arvensis</i> , rast, färtunga								3		
<i>A. officinalis</i> , oxtunga	3	3			2			1	5	2
<i>Anthemis arvensis</i> , åkerkulla	1					2	1			
<i>A. tinctoria</i> , färgkulla	5	4	4	1	3	1	2	1	3	2
<i>Anthoxanthum odoratum</i> , vårbrodd			5	4					3	3
<i>Anthriscus sylvestris</i> , hundloka	5	4	2	2	1	2	2	7	2	3
<i>Anthyllis vulneraria</i> , getväppling (höga typer)	1	1	3	2	1	2	1	3	4	1
<i>Apera spica-venti</i> , åkerkösa	4		2		2	1	5	5	4	5
<i>Aquilegia vulgaris</i> , akleja (förvildad)		1				2			2	
<i>Arabidopsis thaliana</i> , backtrav	4	1	3	1	1	2	3	2	3	2
<i>Arctium minus</i> , liten kardborre								1		
<i>A. tomentosum</i> , ullig kardborre	1		1						1	1
<i>Arenaria serpyllifolia</i> , sandnarv	5	3	5	4	2	1	5	5	5	5
<i>Armoracia rusticana</i> , pepparrot (förvildad)	1		1						5	2
<i>Arrhenatherum elatius</i> , knylhavre	5	5	5	2	1	5	2	5	5	1
<i>Artemisia campestris</i> , fältmalört	3	2	4						3	1
<i>A. vulgaris</i> , gråbo	5	3	5	2		3		4	5	3
<i>Asparagus officinalis</i> , sparris (förvildad)			1							
<i>Atriplex patula</i> , vägmålla						2		2	3	
<i>Atropa bella-donna</i> , belladonna (självsådd)									1	
<i>Avena sativa</i> , havre (tillf förvildad)			2							3
<i>Ballota nigra</i> , bosyska										
<i>Barbarea vulgaris</i> , sommargyllen	1	1	1			2				
<i>Batrachium trichophyllum</i> , grodmöja (Ø dammen)		1						1	2	1

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Bellis perennis</i> , bellis, tusensköna									1	
<i>Berteroa incana</i> , sandvita	2		5	3	1	1			1	
<i>Betula pendula</i> (<i>B. verruscosa</i>), vartbjörk			3							
<i>B. pubescens</i> , glasbjörk			3	5						
<i>Bidens tripartita</i> , brunskära									1	
<i>Botrychium lunaria</i> , låsbräken				1						
<i>Briza media</i> , darrgräs, hjärtgräs					3					
<i>Bromus hordeaceus</i> ssp <i>hordeaceus</i> , luddlosta	5	2	3	1	2	3	5	4	2	2
<i>B. inermis</i> , foderlosta	3	5	5					5		
<i>B. sterilis</i> , sandlosta	1					1			1	
<i>B. tectorum</i> , taklosta	5	3	3		1	2	5	5	5	5
<i>Bryonia alba</i> , hundrova (förvildad)		1								
<i>Calamagrostis canescens</i> , grenrör			1		3					
<i>C. epigeios</i> , bergrör				2				2	1	1
<i>Calendula officinalis</i> , ringblomma		1								
<i>Caltha palustris</i> , kabbeleka					2				1	
<i>Calystegia sepium</i> ssp <i>sepium</i> , snårvinde									1	1
<i>Campanula persicifolia</i> , stor blåklocka									1	
<i>C. rapunculoides</i> , knölklocka (förvildad)		3							2	2
<i>C. rotundifolia</i> , blåklocka			2						1	1
<i>Capsella bursa-pastoris</i> , lommeört	5	1	2	2	1	4	5	4	5	5
<i>Carduus acanthoides</i> , piggtistel	4	2	2		1	2	2	2	3	5
<i>C. crispus</i> , krustistel	3	2	1		1	2	2	1	1	2
<i>Cardamine pratensis</i> ssp <i>palustris</i> , kärnbräsma					1					
<i>Carex acuta</i> , vassstarr					1					
<i>C. disticha</i> , plattstarr					5					
<i>C. elata</i> , bunkestarr					2					
<i>C. flacca</i> , slankstarr					5					
<i>C. hirta</i> , grusstarr			2	4	5				4	2
<i>C. nigra</i> , hundstarr					2					
<i>C. panica</i> , hirsstarr					2					
<i>Carlina vulgaris</i> ssp <i>vulgaris</i> , spåtistel				1						
<i>Centaurea cyanus</i> , blåklint	1		1			1	2	3	2	3
<i>C. jacea</i> , rödklint			1					3		
<i>C. scabiosa</i> , våddklint			3			3		2	4	2
<i>Cerastium arvense</i> , fältarv	3				1					
<i>C. arvense</i> x <i>tomentosum</i>				1						
<i>C. fontanum</i> ssp <i>triviale</i> , hönsarv	5	4	4				1	2	3	2
<i>C. semidecandrum</i> , vöarv	5		2						3	
<i>Chamomilla suaveolens</i> , gatkamomill	3	1	2					1	1	2
<i>Chaenorrhinum minus</i> , småsporre									2	
<i>Chamaenerion angustifolium</i> , mjölkört, dun	3		1	2	1	3	4	2	1	2
<i>Chelidonium majus</i> , skelört		1				1		2		
<i>Chenopodium album</i> , svinmålla, vitmålla	5	1			5	4	5	2	5	4
<i>C. glaucum</i> , blåmålla	3				3		5			2
<i>C. rubrum</i> , rödmålla							2		3	
<i>Cichorium intybus</i> , cikoria, vägvärda					1					1
<i>Cirsium arvense</i> , åkertistel	5	2	2	1	2	3	3	4	3	2
<i>C. palustre</i> , kärntistel				1						
<i>C. vulgare</i> , vägtistel	4		3			1	3	1	2	1
<i>Convolvulus arvensis</i> , åkervinda	4	2	2	1	2	1	3	2	5	3
<i>Conyza canadensis</i> (<i>Erigeron canadensis</i>), kanadabinka		3	5			4			3	1
<i>Corylus avellana</i> , hassel									1	
<i>Crataegus monogyna</i> , trubbhagtorn				3	2				2	
<i>C. flabellata</i> , kanadensiskt hagtorn (utkastad)				1						
<i>Crepis tectorum</i> , klofibbla	5	2		1		3	5	5	1	4
<i>Cynoglossum officinale</i> , hundtunga			2	1					1	
<i>Cynosurus cristatus</i> , kamäxing			2	1	2				2	

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Holcus lanatus</i> , luddlosta				4				1	2	
<i>Hosta</i> (<i>Funkia</i>) <i>lancifolia</i> , höstfunkia (utkastad från trädgård)								1		
<i>Hordeum jubatum</i> , ekorrkorn (förvildad)	2				3	5	5	1	2	1
<i>Hottonnia palustris</i> , vattenblink								9		
<i>Hypericum maculatum</i> , fyrkantig johannesört	2	2	3	2		1		1		
<i>H. perforatum</i> , äkta johannesört	2	2	3	2		1		1	2	2
<i>Jasione montana</i> , blåmunkar, monke			3							
<i>Juncus articulatus</i> , rylltåg		2		5					3	
<i>J. bulbosus</i> , löktåg									1	
<i>J. compressus</i> , stubbtåg				4					2	
<i>J. conglomeratus</i> , knapptåg				3					2	
<i>J. minutulus</i> , pysslingtåg				1					1	
<i>J. bufonius</i> , vägtåg		2								
<i>Knautia arvensis</i> , åkervädd			2					1	4	2
<i>Laburnum alpinum</i> , alpgullregn (utkastad med trädgårdsavfall)			1	1						
<i>Lactuca serriola</i> , taggsallat	2	2		1			2	1	1	1
<i>L. macrophylla</i> (<i>Cicerbita macrophylla</i> enl. Dansk feltflora), parksallat (förvildad)	1		3							
<i>Lamium album</i> , vitplister	2	3	2			1		2	1	
<i>L. amplexicaule</i> , mjukplister									2	3
<i>L. moluccellifolium</i> , mellanplister									1	
<i>L. purpureum</i> , rödplister		2	3			2	2	2	1	
<i>Lapsana communis</i> , harkål		1						2		
<i>Lathyrus latifolius</i> , rosenviol (utkastad eller självsädd från trädgårdar)		2								10
<i>L. pratensis</i> , gulviol		2	3	5				1	1	
<i>Lemna trisulca</i> , korsandmat									4	
<i>Lemna minor</i> , andmat									2	
<i>Leontodon autumnalis</i> , höstfibbla		3					1			
<i>Leucanthemum vulgare</i> (<i>Chrysanthemum leu-</i> <i>canthemum</i>), prästkrage (nägra är stor- blommiga, förvildade typer)	1	1	1	1						
<i>Ligustrum vulgare</i> , liguster		1		1						
<i>Linaria vulgaris</i> , gulsporre		1	3		1				1	2
<i>Lithospermum arvense</i> , sminkrot			2					2		1
<i>Listera ovata</i> , tvåblad.				3						
<i>Lonicera tatarica</i> , rosentry			1							
<i>Lotus corniculatus</i> , käringtand (ibland höga typer, sannolikt inkomna med gräsfrö)	1	1	1	2	3	1	2	1	3	
<i>Lunaria annua</i> , Judas silverpenning (nägra plantor på jordhög)							1			
<i>Lupinus polyphyllus</i> , blomsterlupin		1	3							
<i>Lychnis coronaria</i> , purpurklätt (som föreg. förvildad från trädgårdar)		2								
<i>L. flos-cuculi</i> , gökblomster				1						
<i>Lycopersicon lycopersicum</i> , tomat. (Massföre- komst 1981, sannol. inkommen med rötslam)							5			
<i>Lycium barbarum</i> , bocktörne									1	
<i>Lycopus europaeus</i> , strandklo				2					1	
<i>Lythrum salicaria</i> , strandfackla				2						
<i>Lolium perenne</i> , engelskt rajgräs	5	1	4	1	2	5	5	2	3	1
<i>Malus x domestica</i> , apel (förvildad)			3							
<i>Malva alcea</i> , rosenmalva	1									
<i>M. moschata</i> , myskmalva (förvildad)	1									
<i>M. sylvestris</i> , rödmalva (sannolikt förvildad)				1						

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Medicago lupulina</i> , humlelusern	4	5	5	2	2	4	2	2	5	1
<i>M. falcata</i> , gullusern	1	5	5	3		1		2	1	1
<i>M. sativa</i> , blålusern	5	5	1							2
<i>M. falcata</i> x <i>sativa</i> , mellanlusern	5	5	5	4	2	3	1	3	3	2
<i>Melilotus alba</i> , vit sörväppling	5	5	3	3	1	3	4	4	5	5
<i>M. officinalis</i> , äkta sötväppling	5	1	3		1	2	3	1	2	3
<i>Mentha arvensis</i> , åkermynta				2						
<i>Muscari botryoides</i> , pärlhyacint	1	1								
<i>Myosotis arvensis</i> , åkerförgätmigej	4	3	2	2			2	3	2	
<i>M. laxa</i> ssp <i>caespitosa</i> , sumpförgätmigej				2					2	
<i>M. palustris</i> , äkta förgätmigej			2					5	1	
<i>M. ramosissima</i> (<i>M. hispida</i>), backförgätmigej	5	3	5	4					1	
<i>M. stricta</i> , värförgätmigej	1									
<i>M. sylvatica</i> , skogsförgätmigej (förvildad)		2		1						
<i>Myosurus minimus</i> , råttsvans, mustippa	1									
<i>Nepeta mussinii</i> , kantnepeta (utkastad)	1									
<i>Odontites verna</i> , åkerrödtoppa								2	1	2
<i>Oenothera biennis</i> , nattljus	1	1	1	1	5				1	1
<i>Ononis repens</i> , puktörne	1		4	5		3	2	4		3
<i>Ornithogalum umbellatum</i> , morgonstjärna				1					1	
<i>Orobanche major</i> , klintsnyltrot (insådd 1981 med frö från Granebacken, Fredriksberg, Oxie där den insåddes av mig på 1960-talet med frö från Ven.			x						x	
<i>Papaver argemone</i> , spikvallmo										1
<i>P. dubium</i> , rågvallmo	3	1			1			1	2	
<i>P. rhoeas</i> , kornvallmo	4	3	1	1	2	3	5	5	5	5
<i>Pastinaca sativa</i> , palsternacka	5	3	5	2	3	5	1	2	5	4
<i>Phleum pratense</i> , timotej	5	5	2	2	3	5	5	3	5	3
<i>P. bertolonii</i> (<i>P. pratense</i> ssp. <i>nodosum</i>) vildtimotej										
<i>P. phleoides</i> , flentimotej			3	2					5	5
<i>Phragmites australis</i> (<i>P. communis</i>), vass				1					2	
<i>Picea abies</i> , gran (planterad)		1							2	
<i>Pinus sylvestris</i> , tall (planterad)		1								
<i>P. mugo</i> , bergtall (planterad)		1								
<i>Pimpinella saxifraga</i> , bockrot			2						1	
<i>Plantago lanceolata</i> , svartkämpar	3	3	2	3		3		3	2	3
<i>P. major</i> , groblad	4	2	1		2	1	3	2	1	2
<i>Poa annua</i> , vitgröe	5	5	3	2	2	3	1	3	2	2
<i>P. compressa</i> , berggröe (även införda typer)	3		3			5			5	5
<i>P. pratensis</i> ssp <i>pratensis</i> , ängsgröe	5	3	4	3	1	5	3	2	5	2
<i>P. pratensis</i> ssp <i>irrigata</i> , smågröe				2					1	
<i>P. trivialis</i> , kärrgröe				1						
<i>Polygonum amphibium</i> , vattenpilört				3					2	
<i>P. aviculare</i> ssp. <i>aviculare</i> , trampört	2	2	2	1	3	2	5	3	4	4
<i>P. convolvulus</i> , åkerbinda	1	1	3	1	3	1	2	1	3	2
<i>P. hydropiper</i> , bitterpilört									3	
<i>P. lapatifolium</i> ssp <i>pallidum</i> (<i>P. tomentosum</i>) vanlig pilört	1	1		1				1	2	
<i>P. persicaria</i> , åkerpilört	3			4				2	5	2
<i>P. sachalinense</i> , jätteslide (utkastad)		1								
<i>Populus tremula</i> , asp		1	2							
<i>P. balsamifera</i> , balsampoppel (planterad)		2			1					
<i>Potamogeton natans</i> , gäddnate				1					3	
<i>Potentilla anserina</i> , gäsört			2					1		
<i>P. argentea</i> , femfingerört	3	1	4	2	2	2	1	2	4	2

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Potentilla erecta, blodrot				2						
P. reptans, revfingerört	1	2	2	1	1	2		2	2	1
Prunella vulgaris, brunört			1	2			1		1	
Prunus avium, fågelbär, sötkörsbär								2	1	1
P. cerasus, surkörsbär		2	3							
Pyrus communis, päron								1	1	
Ranunculus acris, smörblomma				4				1		
R. bulbosus, knölsmörblomma			1							
R. repens, revsmörblomma	1	2	1	1				3	2	2
R. sceleratus, tiggarranunkel			1	1	1					3
Reseda luteola, färgreseda. vau	3	2			1	1	1	2	2	1
Rheum rhubarbarum, rabarber (utkastad)								1		
Rorippa sylvestris, strandfräne				1	1					
Rosa dumalis, nyponros				1						
R. canina, nyponros			1							
R. rubiginosa, äppelros									1	1
Rubus caesius, blåhallon			1	4				1	5	4
R. idaeus, hallon (förvildade)						1		1		1
R. armeniacus (förvildade)	1		1							
Rumex acetosa, ängssyra		2	3	1					2	1
R. acetosella, rödsyra	5								3	
R. crispus, krusskräppa	4	1	1	2			2	1	2	1
R. obtusifolius, tomtskräppa	1			1						
R. thyrsiflorus, stor ängssyra	3	3	2			1	1	2	1	5
Salix alba, vitpil (planterad)		1		1					1	
S. aurita, bindvide				1						
S. caprea, sälg	3	1	3	3					1	
S. cinerea, gråvide		2	3	3					2	
S. fragilis, knäckepil (troligen planterad)			1						1	
S. pentandra, jolster (flera hybrider med andra salixarter finns på lokalen)				4						
S. purpurea, rödvide (planterad eller utkastad)					2					
S. repens, krypvide					5					
S. viminalis, korgvide (allmänt förvildad och hybridiserad med andra salixarter)	1	2	3	5	1	2	1	1	5	5
Sambucus nigra, fläder, hylle	1	3		1				1	4	1
S. racemosa, druvfläder, druvhyll		1							1	
Saponaria officinalis, såpnejlika		1				1				
Satureja acynos, harmynta	2		4		2				3	
Saxifraga granulata, mandelblomma									1	
Scabiosa columbaria, fältvädd									2	
Scirpus lacustris, sjösäv									2	
S. tabernaemontani, bläsäv (nyinkommen)				1						
S. maritimus, havssäv									2	
Scilla sibirica, rysk blästjärna	1									
Secale cereale, råg (odlad och självsädd)								1		1
Sedum acre, gul fetknopp	4	2	5						2	1
S. spurium, kaukasisk fetknopp (förvildad)			1							
S. telephium, kärleksört	2	1	1							1
Senecio jacobaea, stånds	3	3	4	1		2		1	5	5
S. vernalis, vårkorsört	2	1	3	3	1	3	5	1	1	5
S. viscosus, klibbkorsört	3				2			3	2	5
S. vulgaris, korsört	2	1		2		5	3	3	5	4
Silaum silaus, ängssilja (inplanterad 1981 å lok 3 mitt för stora elstolpen och på vallen Ø rännan. Några ex fanns vid liv 1982 men inget som blommade)				1						

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Silene alba</i> (<i>Melandrium album</i>) vitblära	2	1	2	1	1	3	2	1	2	1
<i>S. vulgaris</i> ssp <i>vulgaris</i> (<i>S. cucubalus</i>) smällglim	1	3	3	2	3			3	3	4
<i>Sinapis alba</i> , vitsenap (odlad och förvildad)	1							5		
<i>S. arvensis</i> , åkersenap	1							3		
<i>Sisymbrium altissimum</i> , hamnsenap	4	1	1	1	1	2	4	2	1	2
<i>S. officinale</i> , vägsenap								1		
<i>Solanum dulcamara</i> , besksöta, kvesved				1		1			1	2
<i>S. nigrum</i> ssp <i>nigrum</i> , nattskatta						1			5	
<i>Solidago canadensis</i> , kanadensiskt gullris	2	2	1	2				3		
<i>S. virgaurea</i> , gullris						1			4	
<i>Sonchus arvensis</i> , åkermolke							3		4	
<i>S. asper</i> , svinmolke							2		2	2
<i>S. oleraceus</i> , kålmoke										1
<i>Sorbus aucuparia</i> , rönn	1		1							
<i>S. intermedia</i> (<i>S. suecica</i>) oxel				1						
<i>Sparganium erectum</i> ssp <i>microcarpum</i> , stor igelknopp										1
<i>Stachys palustris</i> , knölsyska									4	
<i>Stellaria graminea</i> , grässtjärnblomma	2	2	3	4		2	3	5	2	5
<i>S. media</i> , våtarv	3	2	3	1	1	5	5	3	1	2
<i>Succisa pratensis</i> , ängsvädd			2	3						
<i>Symphytum</i> x <i>upplandicum</i> , uppländsk vallört	1					2				
<i>Symphoricarpos rivularis</i> , snöbär (utkastad)								1		
<i>Syringa vulgaris</i> , syren (planterad)	1									
<i>Taraxacum</i> sekt. <i>Erythrosperma</i> , sandmaskros	1									
<i>T.</i> sekt. <i>vulgaria</i> , ogräsmaskrosor	5	2	2				5		2	2
<i>Tanacetum vulgare</i> (<i>Chrysanthemum vulgare</i>), renfana	2	1	1							
<i>Teesdalia nudicaule</i> (sandkrassing) 1981										
<i>Thlaspi arvense</i> , penningört			2							
<i>Torilis japonica</i> , rödkörvel								1		1
<i>Tragopogon pratensis</i> ssp <i>minor</i> , småhavrerot	1	2	2				1	2	2	
<i>Trifolium arvense</i> , harklöver	1	1	1	1	2		1	1	1	
<i>T. campestre</i> , jordklöver	2	1	3	1	2	1	3	2	3	2
<i>T. dubium</i> , trädklöver	4	2	4		1	1	2	1	3	1
<i>T. hybridum</i> , alsikeklöver	1	1			1	1	1	1	1	
<i>T. medium</i> , skogsklöver				1	1				1	
<i>T. pratense</i> , rödklöver										
<i>T. repens</i> , vitklöver	3	2	2	1	1	4	3	2	1	1
<i>Tripleurospermum inodorum</i> , baldersbrå	5	3	3	3	5	5	4	5	3	5
<i>Triticum aestivum</i> , vete (odlad och ibland förvildad)	5	5	2	1	5	2	5	5	4	5
<i>Tulipa</i> , kulturform utkastad och kvarstående	1									
<i>Tussilago farfara</i> , hästhov	1									
<i>Typha latifolia</i> , bredkavelund	4	2	1	1			2	1	2	
<i>Ulmus glabra</i> , skogsålm										2
<i>Urtica dioeca</i> , brännässla	1	2	1					5		
<i>U. urens</i> , etternässla		5	2			2		5	2	
<i>Verbascum nigrum</i> , mörkt kungsljus	1	1				1		2	1	
<i>V. thapsus</i> , kungsljus									2	3
<i>V. speciosum</i> , praktkungsljus		3								
<i>Veronica agrestis</i> , åkerveronika	1								1	
<i>V. anagallis-aquatica</i> , vattenveronika									2	
<i>V. arvensis</i> , fältveronika									1	
<i>V. beccabunga</i> , bäckveronika (i Risebergs- bäcken).	1	2	2		1	2	1	2	4	3

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Veronica chamaedrys, teveronika	2	3	5	3		2		2	5	
V. filiformis, murveronika		1								
V. hederifolia ssp hederifolia, murgröns- veronika	3	2	1			1	3	3	1	4
V. persica, trädgårdsveronika		2			1			3	3	4
V. polita, glansveronika									2	
V. serpyllifolia, majveronika	1								1	
Viburnum opulus, olvon		1								
Vicia angustifolia, sommarvicker		2	3						1	
V. cracca, kråkvicker	1	1	3	2					3	
V. hirsuta, duvvicker						1			2	
V. tenuifolia, luktvicker (på ättehögen)								1		
V. tetrasperma, sparvicker			2			2			3	2
Viola arvensis, åkerviol	2				2				1	
V. hirta, buskviol			1						1	
V. odorata, luktviol	3	1				1		1	2	

374 arter har noterats

RESTLAGER AV BOTANISKA NOTISER OCH DESS GENERALREGISTER

Vårt tidskriftslager har drabbats av en serie svårigheter i form av vattenskador, av olika orsaker påtvingade snabbflyttningar m m. Nu har det hela ordnats upp så långt det gäller Botaniska Notiser. Så småningom (= inom ett år) kommer även Opera Botanica och gamla växtförteckningar, floror etc. att bli uppordnade. Här följer en förteckning på de notiser som finns tillgängliga för medlemmarna. Den aktiva försäljningen utom föreningen överlämnas just nu åt den tyska antikvariatfirman Koeltz, som driver detta mer proffsigt än vi kan.

Tillgängliga årgångar med pris 10 kronor:

1853	1856	1893	1894	1895	1896	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943
1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	

Tillgängliga årgångar med pris 40 kronor:

1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1969	1970	1971	1972	1973
1974	De senaste årgångarna säljs just nu av NFRs förlagstjänst.											

Speciella delar, register:

Jubileumsskrift 1933, bibliofilexemplar 50:-. d:o vanliga 20:-.

Jubileumsskrift 1958 20:-. Festskrifter för Henning Weimarck 1963 och Tycho Norlindh 1966 finns separat men är billigare i hel årgång (per styck 50).

Generalregister 1839-1938 20:-. Generalregister 1939-1958 50:-. Det senaste generalregistret 1959-1980 säljs av förlagstjänsten.

De flesta Opera Botanica och Bot Not Supplement finns också och kan uppletas. Beställningar adresseras Botaniska Museet, Ö. Vallgatan 18, 223 61 Lund, glöm inte skriva namn och adress.

ÄLDRE MEDLEMSBLAD

Föreningens medlemmar kan gratis erhålla tidigare utgivna medlemsblad. Samtliga utgivna blad utom 1971 och 1975 finns i lager. För icke medlemmar kostar de 5 kr styck. Om man inte är medlem och vill ha alla kvarvarande medlemsblad, får man dem kostnadsfritt genom att bli medlem i föreningen!

MEDLEMSKAP I LBF

Det enklaste sättet att bli medlem är att kontakta sekreteraren, Lars Fröberg, Tornavägen 3:743, 223 63 Lund, han träffas också oftast på mötena. Det går också att direkt inbetala årsavgiften, f n 35 kronor, på postgiro 8 35 22 - 3, Lunds Botaniska Förening, 222 39 Lund, men då måste man ange såväl namn som adress och ett klart påpekande att det gäller nytt medlemskap. Vi får varje år ett antal anonyma inbetalningar.

LBF är en ideell förening med främsta syfte att sprida intresset för botanik och stödja botanisk forskning. Vi ordnar cirka 15 gånger om året föredrag, som oftast följs av eftersitsar till självkostnadspris. Vi ordnar också exkursioner, dels en- eller tvådags-turer i sydsverige, dels längre exkursioner. Flera av de senare har gått till mediterranområdet och senast gjordes en tvåveckors resa till sydnorge. Naturskydd, främst syftande till att rädda hotade skånska växter, ingår också i programmet.

Nedanstående upprop tar vi in på begäran av Skånes Fältbiologer.

SKÅNES FÄLTBIOLOGER SÖKER EXKURSIONSLEDARE. Vi behöver ledare för fältisgrupper (barn på låg- och mellanstadiet). Om du har intresse av djur och natur och tycker om barn, kanske du skulle passa som fältledare. Det spelar ingen roll ifall det inte finns någon fältbiologisk klubb på orten där du bor. Intresserade barn finns det överallt.

Fältisgrupperna vill vi starta för att få bättre kontinuitet i vår verksamhet och fler aktiva medlemmar. Är du intresserad kan du ringa till Skånes Fältbiologer (046-820 69) och tala med Ulf Tegnander eller Mikael Malmborg. Vi hjälper er gärna med att värva fältisar och ge olika aktivitetstips.

Skånes Fältbiologer, distrikt av Fältbiologerna, Svenska Naturskyddsföreningens ungdomsorganisation	Adress Skånes Fältbiologer Dörröds skola 240 14 Veberöd	Postgiro 36 74 18-1 Bankgiro 620 -5090	Telefon 046-820 69
--	--	---	-----------------------

